

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของ 023201 ที่มีการนำไปใช้
-9.ค. 2532

ปริญญาโท ประจำปีการศึกษา 2531

ภาควิชา ระบบควบคุม

คณะ วิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง

เรื่อง เครื่องเจาะ PCB

ผู้จัดทำ

นาย ศุภพงศ์ เลิศสินธวานนท์

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(.....)

สารบัญ

บทที่ 1	คำนำ	1
บทที่ 2	สแตมป์มอเตอร์และ Z-80 บอร์ด	3
	หลักการทำงานโดยทั่วไปของสแตมป์มอเตอร์	5
	สแตมป์มอเตอร์แบบแม่เหล็กถาวร	6
	สแตมป์มอเตอร์แบบคาร์ลิคเด็นซ์แปรค่าได้มีสแต็คเดียว	8
	สแตมป์มอเตอร์แบบริลคเด็นซ์แปรค่าได้และมีหลายสแต็ค	12
	สแตมป์มอเตอร์แบบไฮบริด	17
	ลักษณะโครงสร้างของไฮบริดสแตมป์มอเตอร์	18
	ความรู้เกี่ยวกับ Z-80 บอร์ด	23
	รายละเอียดเกี่ยวกับ Z-80 บอร์ด	27
	การใช้ Z-80 ความคุมสแตมป์มอเตอร์	28
บทที่ 3	เครื่องเจาะ PCB	30
บทที่ 4	ผลการทำงานของเครื่อง	42
	ความเร็วของการเลื้อนหัวเจาะ	42
	ความเร็วในการเจาะรู 1 รู	43
	ลักษณะการเคลื่อนที่ของหัวเจาะ	44
	ค่าความผิดพลาดในการเจาะ	44
บทที่ 5	สรุปผลและวิจารณ์	46
	หนังสืออ้างอิง	48
	กิตติกรรมประกาศ	49

เครื่องเจาะ PCB

ผู้จัดทำ

ศุภวงศ์ เลิศสินธวานนท์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รศ.ดร. โยธิน เปรมปราณีรัชต์

ปีการศึกษา 2531

บทคัดย่อ

โครงการนี้เป็นการศึกษาประยุกต์ใช้สแตมป์เตอร์แทนการใช้ดีซีมอเตอร์ เหมือนกับเครื่องเจาะที่มีอยู่ทั่วไป และใช้ Z-80 บอร์ดเป็นตัวควบคุมการทำงานของเครื่องเจาะ ซึ่งเครื่องเจาะ PCB นี้ สามารถใช้ได้กับแผ่น PCB ที่มีขนาดถึง 1'x 1' และสามารถเก็บข้อมูลของตำแหน่งของรูที่จะเจาะไว้ในหน่วยความจำ ทำให้สะดวกในการแก้ไขตัดแปลงโดยการเปลี่ยนค่าในหน่วยความจำนั่นเอง

AUTOMATIC PCB DRILLING MACHINE

SUPAPONG LERTSINTAWANONE

ADVISOR

Dr. YOTHIN PRENPRANERACH

ACADAMIC YEAR 1988

ABSTRACT

THIS PROJECT IS THE APPLICATION OF STEP MOTOR IN AUTOMATIC DRILLING MACHINE AND USED Z-80 MICROPROCESSOR FOR CONTROL THE OPERATION OF THE MACHINE. THIS AUTOMATIC DRILLING MACHINE CAN USE WITH THE PRINTED CIRCUIT BOARD AT MAXIMUM SIZE 1'x 1'. BECAUSE THE POSITION OF THE HOLES WILL BE KEPT IN THE MEMORY SO WE CAN ALTER IT EASILY BY CHANGING DATA IN THE MEMORY.

บทที่ 1

บทนำ

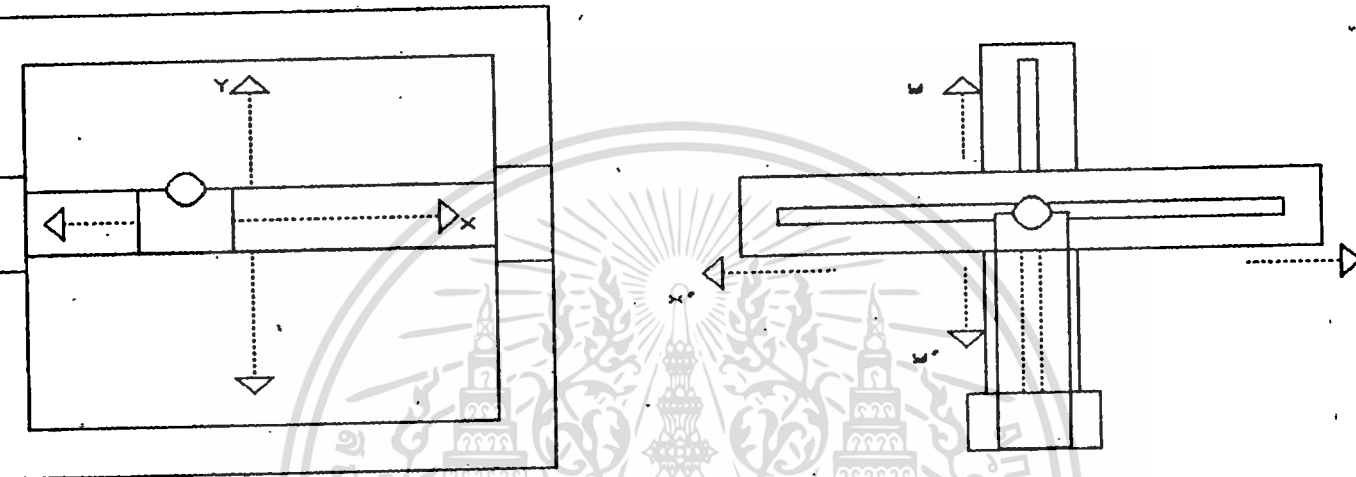
ในปัจจุบันจะเห็นว่าในทางอุตสาหกรรมต่างๆ เทคโนโลยีได้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เพื่อให้การผลิตสินค้าทันต่อการขยายตัวของตลาด (MARKET) และความต้องการการบริโภคสินค้าของผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้น (DEMAND) จึงทำให้มีการค้นหาริธีในการเพิ่มผลผลิตให้ทันต่อความต้องการด้วยวิธีต่าง ๆ มากมาย จนกระทั่งในปัจจุบันได้มีการนำเอาไมโครโปรเซสเซอร์ (MICROPROCESSER) มาช่วยในการผลิตสินค้า

คงไม่มีใครปฏิเสธได้ว่า ไมโครโปรเซสเซอร์มีความสำคัญมากในอุปกรณ์แทบทุกชนิด เช่น เครื่องซักผ้า เตารอบไมโครเวฟ กล้องถ่ายภาพ และสินค้าอีกหลายอย่าง .

ในบริบทนี้เราจะนำเอาไมโครโปรเซสเซอร์เบอร์ Z-80 มาช่วยในขบวนการผลิตแผ่นวงจร (PCB) โดยจะนำมาใช้ในการเจาะแผ่นวงจรแบบกึ่งอัตโนมัติ เพื่อให้สามารถผลิตแผ่นวงจรได้เร็วขึ้น และประหยัดค่าจ้างคนงานที่ใช้ในการเจาะรูแผ่นวงจร รวมทั้งโรงงานนี้จะพยายามใช้อุปกรณ์ที่หาได้ง่าย ใช้ไม่ยุ่งยาก และพยายามใช้วงจรประกอบภายนอกให้น้อยที่สุด เพื่อเป็นการประหยัดต้นทุนการผลิตให้น้อยที่สุด ดังนั้นในส่วนของโปรแกรมจึงยุ่งยากขึ้นเพื่อทดแทนวงจรที่ลดน้อยลง

โดยปกติเครื่องเจาะ PCB ที่ขายอยู่ตามท้องตลาดนั้นจะใช้ ดีซีมอเตอร์ในการขับเคลื่อนเครื่องเจาะ PCB โดยใช้ตัวเอ็นโคเดอร์ (ENCODER) เป็นตัวส่งสัญญาณป้อนกลับเพื่อบอกให้ไมโครโปรเซสเซอร์รู้ตำแหน่งของหัวเจาะ หรือเครื่องเจาะบางชนิดก็ใช้พ็อตเป็นตัวบอกตำแหน่งของหัวเจาะ ซึ่งเป็นการยุ่งยากมาก ในโรงงานนี้จึงแก้ปัญหาด้วยการใช้สเตปมิ่งมอเตอร์ ทั้งนี้การใช้ ไมโครโปรเซสเซอร์ ความคมการทำงานของ ดีซีมอเตอร์ จะต้องเพิ่มวงจร ดิจิตอลเปลี่ยนเป็นแอนาล็อก (D TO A CONVERTER) แต่การใช้ไมโครโปรเซสเซอร์ ความคม สเตปมิ่งมอเตอร์ ไม่ต้องใช้วงจรดิจิตอลเปลี่ยนเป็นแอนาล็อก ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบของการใช้ สเตปมิ่งมอเตอร์ในการขับเคลื่อนหัวเจาะ

ในโรงงานนี้ใช้การเคลื่อนที่ของหัวเจาะ แทน การเคลื่อนที่ของแผ่นวงจรตั้ง
เอกสารนี้เป็น เช่น เครื่องเจาะที่มีขายอยู่ในขณะนี้ ซึ่งมีข้อดีกว่าคือจะประหยัดเนื้อที่ในการวางเครื่องเจาะ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 1.1 เปรียบเทียบเครื่องเจาะที่มีขายตามท้องตลาดกับเครื่องที่สร้างขึ้นในโรงงานนี้

โดยอาจพิจารณาจากรูปข้างล่างนี้ จะเห็นว่าในการเจาะแผ่นวงจรขนาดเท่ากัน เครื่องในรูป a จะใช้พื้นที่ในการเจาะเท่ากับขอบของเครื่องเจาะ แต่ในรูป b จะใช้พื้นที่ในการเจาะเท่ากับ (ความกว้าง * ความยาว) * 2 ดังการออกแบบให้เลื่อนหัวเจาะจึงดีกว่าในแง่การประหยัดพื้นที่ในการวางเครื่องเจาะ

บทที่ 2

สเตปป์มอเตอร์ (STEPPING MOTOR) และ Z-80 บอร์ด

เราได้ออกแบบเครื่องเจาะ PCB โดยใช้ Z-80 ในการทำงานควบคุมเครื่องเจาะ PCB และทำให้สามารถเจาะแผ่นวงจรแบบอัตโนมัติ โดยเลื่อนหัวเจาะไปยังตำแหน่งต่าง ๆ ตามข้อมูลที่อยู่ในหน่วยความจำที่เราป้อนให้หน่วยความจำก่อน และการทำงานเป็นแบบจุดถึงจุด (POINT TO POINT)

เครื่องเจาะ PCB นี้จะใช้สเตปป์มอเตอร์ 2 ตัวในการเลื่อนแกน X และ Y ใช้ลูกเบี้ยวในการกดหัวเจาะลงไปเจาะแผ่นวงจร การทำงานจะเป็นการทำงานแบบเปิดลูป (OPEN LOOP) ยกเว้นที่ขอมของเครื่องเจาะทั้ง 4 จะติดสวิทช์แตะ (CONTACT SWITCH) เพื่อให้เครื่องทราบถึงขอบเขตการเคลื่อนที่ของหัวเจาะ

เราสามารถแยกส่วนประกอบของเครื่องเจาะ PCB ออกเป็น 3 ส่วนได้ด้วยกัน คือ

1. ส่วนโปรแกรมแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ ด้วยกัน
  - 1.1 ส่วนป้อนจุดที่ต้องการเจาะลงบนหน่วยความจำ
  - 1.2 ส่วนการอ่านค่าจากหน่วยความจำ เพื่อนำมาอ้างอิงถึงตำแหน่งของหัวเจาะที่ต้องการเจาะ

2. ส่วนควบคุมและส่วนขยาย (AMP.) เราจะใช้ Z-80 บอร์ดในการประมวลผลและการควบคุมการทำงานของเครื่อง ซึ่งเราสามารถควบคุมได้โดยตรงโดยไม่ต้องใช้ตัวแปลงสัญญาณดิจิตอล-อนาลอก (A-D CONVERTER) เนื่องจากเราใช้สเตปป์มอเตอร์

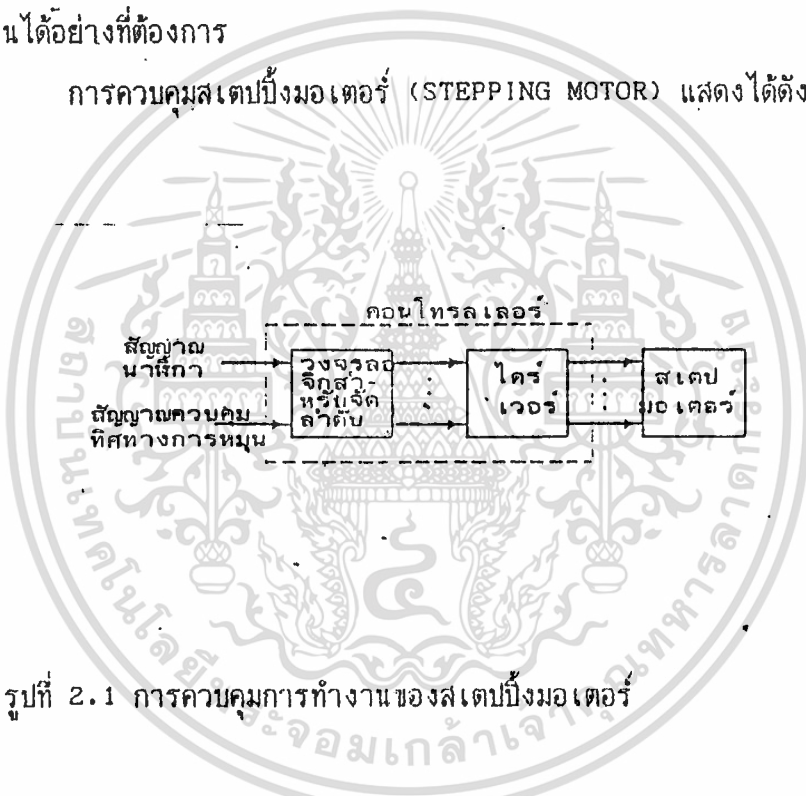
3. ส่วนทางเครื่องกล (MECHANIC) จะมีโครงสร้างเป็นอลูมิเนียมทั้งหมดใช้สเตปป์มอเตอร์ 2 ตัวในการเคลื่อนที่ของหัวเจาะ ดิซีมอเตอร์ 1 ตัวในการหมุนดอกสว่าน ดิซีมอเตอร์ 1 ตัวในการกดหัวเจาะลงโดยใช้ลูกเบี้ยว และใช้สปริงค์ในการดันหัวเจาะขึ้น

ในบทนี้จะอธิบายถึงรายละเอียดของส่วนแต่ละส่วนที่ใช้ในโครงงานนี้จะประกอบด้วย 2 ส่วนคือ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1) สเตปป์มอเตอร
- 2) Z-80 บอร์ด

สเตปป์มอเตอร (STEPPING MOTOR) เป็นเครื่องจักรกล (MACHINE) ที่เปลี่ยนพัลส์ใช้เป็นมุม (θ) หรือนักอ มอเตอร์ที่มีอินพุท (INPUT) เป็นพัลส์โดยที่มุมสเตป (θ) ต่อ 1 พัลส์ จะมีค่าคงที่แน่นอน การป้อนพัลส์ให้กับขดลวดจะมีลักษณะเป็นวงรอบ (SEQUENCE) ดังนั้นต้องลำดับการป้อนไปให้เฟสแต่ละเฟสอย่างถูกต้อง สเตปป์จึงจะสามารถทำงานได้อย่างที่ต้องการ

การควบคุมสเตปป์มอเตอร (STEPPING MOTOR) แสดงได้ดังรูปที่ 2.1

รูปที่ 2.1 การควบคุมการทำงานของสเตปป์มอเตอร

การควบคุมการทำงานจากแผนผังกล่อง (BLOCK DIAGRAM) ข้างบนเราเพียงแค่นำสัญญาณนาฬิกา (CLOCK) และทิศทางหมุนเป็นสัญญาณตรรก (LOGIC) เท่านั้นเองตั้งนั้นการควบคุมสเตปป์มอเตอรจึงสามารถต่อกับ ไมโครโปรเซสเซอร์ (MICRO PROCESSER) หรือไมโครคอมพิวเตอร์ (MICRO COMPUTER) ได้โดยไม่ต้องใช้วงจรแปลงสัญญาณดิจิทัล (DIGITAL) เป็นอนาลอก (D TO A CONVERTER) เลยซึ่งเป็นข้อดีของการใช้สเตปป์มอเตอรแทนการใช้ดีซีคอมพิวเตอร์

สเตปป์มอเตอรมักจะถูกนำไปใช้ในการควบคุมตำแหน่งการเคลื่อนที่ของอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น ดิสค์ไดรฟ์, X-Y พล็อตเตอร์ (X-Y PLOTTER), แขนหุ่นยนต์ (ROBERT ARM) เนื่องจากสเตปป์มอเตอรมีข้อดีอยู่หลายประการดังนี้

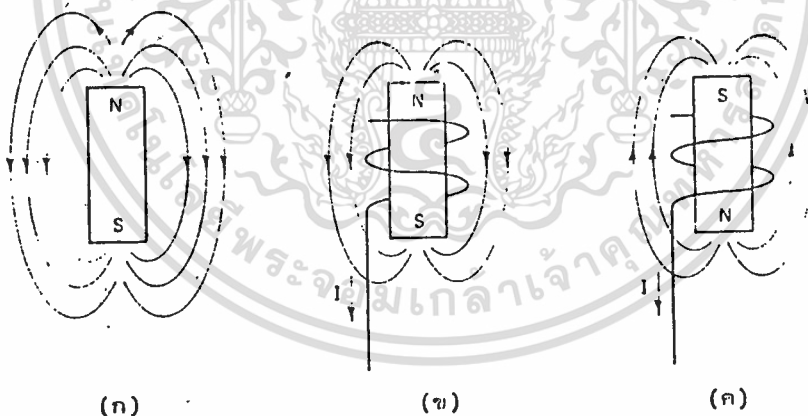
-สามารถควบคุมโดยไม่ต้องมีการป้อนกลับไม่ว่าจะเป็นการควบคุมตำแหน่ง หรือ ความเร็วก็ตาม

-ความผิดพลาดเกี่ยวกับตำแหน่งแทบไม่มีเลย เนื่องจากการเคลื่อนที่ของสเตป ไปถึงมอเตอร์นั้นเคลื่อนที่เป็นสเตป (θ_s) ที่คงที่แน่นอน

-ไม่จำเป็นต้องใช้ตัวแปลงดิจิทัลเป็นอนาล็อก (D TO A CONVERTER) เมื่อใช้ ไมโครโปรเซสเซอร์ หรือ ไมโครคอมพิวเตอร์ ควบคุมการทำงาน

หลักการทํางานโดยทั่วไปของสเตปมิ่งมอเตอร์

สารแม่เหล็กโดยทั่วไปที่ใช้ทำโรเตอร์ของสเตปมิ่งมอเตอร์ จะมีคุณสมบัติอยู่อย่างหนึ่งคือ เมื่อเกิดสนามแม่เหล็กขึ้น มันจะพยายามปรับตัวให้เส้นแรงแม่เหล็กตัดผ่านมันมากที่สุด หรืออยู่ในลักษณะสมดุลย์ของแรงกระทำทางแม่เหล็ก ซึ่งอาจดูได้จากรูปที่ 2.2 จะแสดงถึงพื้นฐานของเส้นแรงแม่เหล็ก

- ในรูปที่ 2.2 (ก) สนามแม่เหล็กที่เกิดจากแม่เหล็กถาวร
- 2.2 (ข) สนามแม่เหล็กไฟฟ้าที่เกิดจากกระแสไหลผ่านขดลวด
- 2.2 (ค) ขั้วแม่เหล็กกลับทิศทางเมื่อขดลวดถูกพันกลับทิศทางของกระแส

ไม่เปลี่ยนแปลง

ถ้าเรานำแท่งแม่เหล็กถาวรติดอยู่บนเพลลา และ หมุนได้โดยอิสระเหมือนอาร์มา

เจอร์ (AMATURE) มีขั้วแม่เหล็ก 2 ขั้ว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงโลหะที่เป็นสเตเตอร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า (STATOR) ดังรูปที่ 2.3

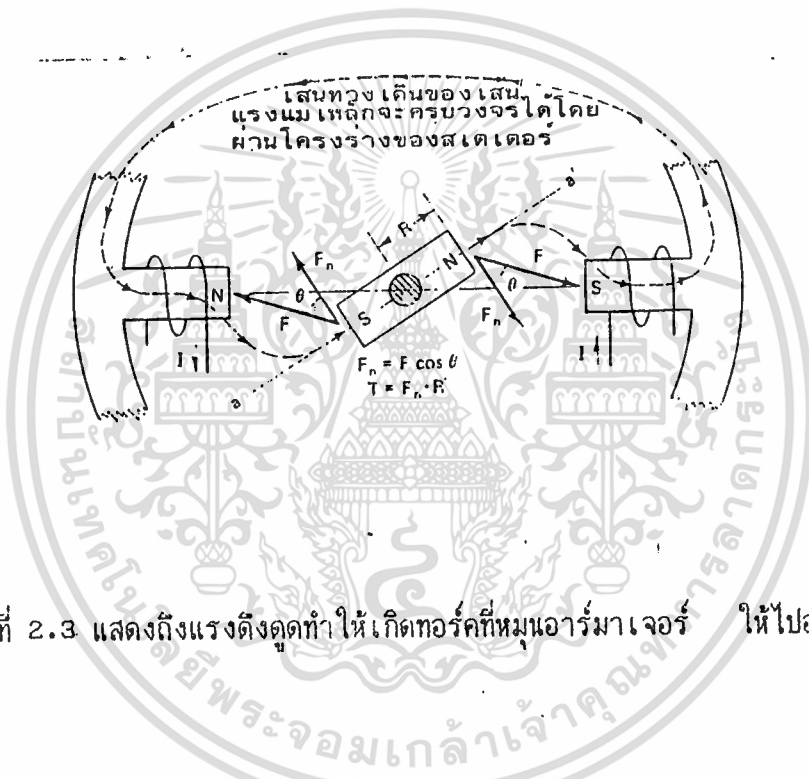
ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่งของอาร์มาเจอร์แม่เหล็ก A-A ซึ่งต่างไปจากตำแหน่งแกนขั้วของแม่เหล็กไฟฟ้าเล็กน้อยเป็นมุม θ

-แรงแม่เหล็กที่เกิดจากการดึงดูดขั้วแม่เหล็กที่ต่างกันทำให้เกิดส่วนของแรงปกติ

$$F_N = F \cos \theta \text{ (แรงที่ตั้งฉากกับแกน A-A)}$$

-ทอร์ควม $T = F_N * R$ (ทำให้อาร์มาเจอร์หมุนในทิศทาง CW ลงกว่าแกนของอาร์มาเจอร์ 'A-A จะอยู่ในแนวเดียวกับแกนขั้วของสเตเตอร์')

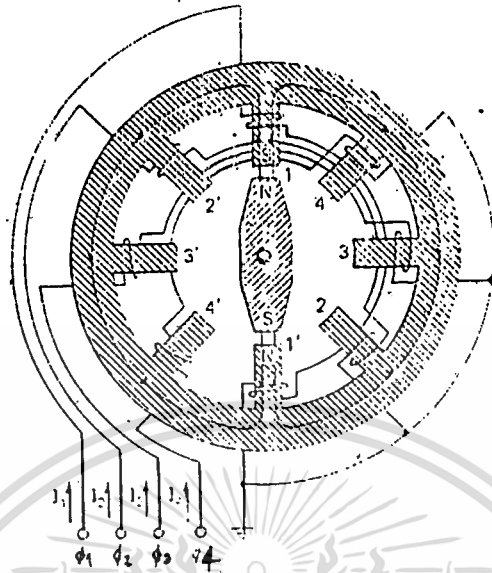
รูปที่ 2.3 แสดงถึงแรงดึงดูดทำให้เกิดทอร์คที่หมุนอาร์มาเจอร์ ให้ไปอยู่ในตำแหน่งสมดุลย์

หากมีคู่แม่เหล็กไฟฟ้าหลาย ๆ คู่ขั้วรอบ ๆ สเตเตอร์ และถ้าหากขั้วเหล่านั้นถูกกระตุ้นด้วยกระแสฟลักซ์ในรูปแบบที่เรียงลำดับกันไป อาร์มาเจอร์ก็จะหมุนในรูปลักษณะของสเตปที่เป็นไปตามต้องการหมุนของสนามแม่เหล็กที่เกิดขึ้นจากการสวิตซ์ที่เรียงลำดับของขดลวดแม่เหล็กไฟฟ้าของสเตเตอร์

สเตปเตอร์แบบแม่เหล็กถาวร

โครงสร้างของสเตปมอเตอร์แบบแม่เหล็กถาวรแสดงได้ในรูปที่ 2.4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.4 โครงสร้างของสเตปมอเตอร์แบบแม่เหล็กถาวรมี 4 เฟส และแต่ละเฟสพันด้วยขดลวดบน 2 ขั้วของสเตเตอร์มีสเตปเท่ากับ 45 องศา

ในรูปที่ 2.5 เป็นสเตปมอเตอร์แบบ 4 เฟส แต่ละเฟสเป็นขดลวดอยู่บน 2 ขั้วของสเตเตอร์ ดังนั้นในการออกแบบให้สเตเตอร์จะต้องมี 8 ขั้ว

โรเตอร์ทำจากแม่เหล็กถาวรและอยู่ในแนวของขั้วสเตเตอร์ 1 และ 1' มันหยุดอยู่ที่ตำแหน่งนี้ได้ด้วยกระแส I_1 ที่ไหลอยู่ในเฟส 1

ขดลวดของเฟส ϕ_1 , ϕ_4 , ϕ_3 และ ϕ_2 (1-4-3-2 ตามลำดับ) จะได้รับพลังงานด้วยกระแสพัลส์ที่สอดคล้องกัน I_1 , I_4 , I_3 และ I_2 (กระแสแต่ละเฟสในทิศทางที่แสดงในไดอะแกรม) แต่ละสเตป โรเตอร์จะหมุนไปตามทิศทางตามเข็มนาฬิกา 45 องศา (360/8).

เมื่อขั้วเหนือของโรเตอร์(แม่เหล็กถาวร) หมุนไปถึงขั้วของสเตเตอร์หมายเลข 2 ลำดับการขับเคลื่อนเฟสของสเตปมอเตอร์คือ 1-4-3-2 จะต้องกระทำเหมือนเดิม (เพื่อให้มอเตอร์หมุนไปตามเข็มนาฬิกาอีก 180 องศา) ยกเว้นเราต้องการให้หมุนกลับทิศทางใน 180 องศาที่เหลือด้วยการป้อนกระแสกลับทิศทางเพื่อให้เกิดการเหนี่ยวนำเป็นขั้วใต้ที่ไม่ว่าการณ์ใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีแม่เหล็กถาวรและต้องขึงขึงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้วสเตเตอร์ 1, 4, 3, 2 ตามลำดับ (ทิศทางของกระแสแสดงในรูปที่ 2.4)

สเตปมอเตอร์แบบคาร์ลัคเต็นซ์แปรค่าได้ที่มีสแต็คเดียว

ตัวอย่างโครงสร้างของสเตปมอเตอร์แบบคาร์ลัคเต็นซ์แปรค่าได้ที่มีสแต็คเดียว หรือที่เรียกสั้นว่า VR สเตปมอเตอร์ที่มีสแต็คเดียวแสดงได้ในรูปที่ 2.5

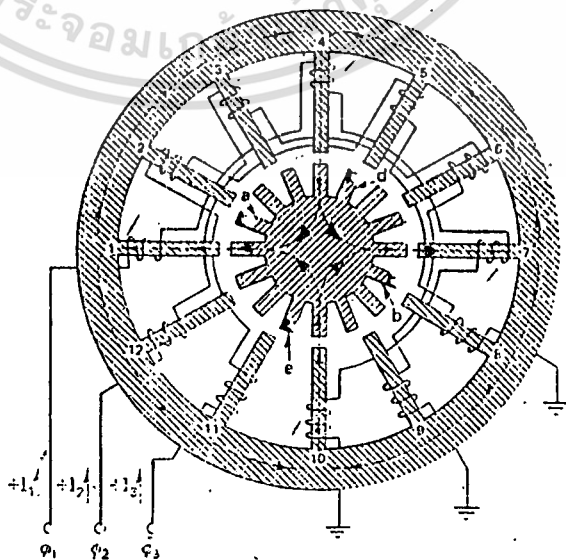
VR สเตปมอเตอร์ที่มีสแต็คเดียวจะมีโรเตอร์เดี่ยวเมื่อเทียบกับ VR สเตปมอเตอร์แบบที่หลายสแต็คหมายถึงมีหลายโรเตอร์ทำจากสารแม่เหล็ก

สเตปมอเตอร์ในรูปที่ 2.6 มี 3 เฟสแต่ละเฟสใช้ขดลวดพันบน 4 ขั้วหรือขั้วพันของสเตเตอร์

ตัวอย่าง เฟสที่ 1 พันอยู่ที่ 1, 4; 7, 10 ของสเตเตอร์ ดังนั้นสเตเตอร์จะมี 12 ขั้วพัน และในที่นี่กำหนดให้โรเตอร์มี 16 ขั้วพัน

ขั้วของสเตเตอร์ที่อยู่ตรงกับขั้วแม่เหล็กจะพันด้วยขดลวดลักษณะที่ต่างกัน เพื่อให้มีความสมดุลระหว่างเส้นแรงแม่เหล็กเข้าและออกจากโรเตอร์

- เฟส ① 1, 4, 7, 10
- เฟส ② 12, 3, 6, 9
- เฟส ③ 2, 5, 8, 11

$N_R = 16$, $N_G = 12$, $X = 4$ โพล/เฟส , $\theta_G = 7.5$ องศา ,

$R_G = 48$ สเตป/รอบ

สมมติว่ากระแส I_1 บ่อนให้กับเฟสที่ 1 ดังแสดงในรูปที่ 2.5 และโรเตอร์ทั้ง 4 ซี่ฟันจะอยู่ในแนวซี่ฟันที่ 1.4.7.10 ของสเตเตอร์ เส้นแรงแม่เหล็กจะเข้าสู่โรเตอร์จาก สเตเตอร์ซี่ฟันที่ 4 และ 10 และออกจากโรเตอร์ไปยังซี่ฟันของสเตเตอร์ที่ 1 และ 7 ซึ่งเป็นทางเดินของเส้นแรงแม่เหล็กที่ครบวงจรโดยผ่านโครงร่างของสเตเตอร์ เราจะสังเกตได้ว่าปลายของซี่ฟันโรเตอร์ซึ่งอยู่ในแนวเดียวกับซี่ฟันที่ 4 ของสเตเตอร์จะเป็นเส้นทางผ่านเข้าไปยังโรเตอร์ของเส้นแรงแม่เหล็กอย่างต่อเนื่องผ่านช่องว่าง (GAP) ระหว่างซี่ฟันทั้งสองที่อยู่ในแนวเดียวกัน ส่วนซี่ฟันของสเตเตอร์และโรเตอร์ที่เหลืออีก 3 คู่ก็เกิดลักษณะของแม่เหล็กในทำนองเดียวกัน

ในสภาวะต่อไปเราจะให้โรเตอร์หมุนไปหนึ่งสเตปในทิศทาง CW เราจะต้องจ่ายพลังงานให้กับเฟส 3 ที่มีขดลวดพันอยู่ที่บนซี่ฟันที่ 2, 5, 8, 11 ของสเตเตอร์ด้วยกระแส I_3 หลังจากหยุดกระแส I_1 แล้วในตอนนี้เส้นแรงแม่เหล็กจะหาทางเดินที่ต่างไปจากเดิมเพื่อทำให้วงจรแม่เหล็กครบวงจร (เหมือนกับกระแสไฟฟ้าจะหาเส้นทางไหลในส่วนที่มีความต้านทานต่ำที่สุด) ในทำนองนั้นเดียวกันเส้นแรงแม่เหล็กในวงจรแม่เหล็กก็จะหาทางเดินที่มีค่ารีลัคแตนซ์ต่ำที่สุด ช่องว่างอากาศระหว่างซี่ฟันจะทำให้เกิดค่ารีลัคแตนซ์ต่อเส้นแรงแม่เหล็ก ช่องว่างกว้างมากค่ารีลัคแตนซ์ก็จะมีค่ามาก) ด้วยเหตุผลดังกล่าวเส้นแรงแม่เหล็กจะออกจากซี่ที่ 2 และ 8 ของสเตเตอร์ซึ่งถูกนำไปเป็นขั้วเหนือและเส้นแรงแม่เหล็กก็จะกระโดดผ่านช่องว่างไปยังซี่ฟันของโรเตอร์ที่ใกล้ที่สุดซี่ฟัน a และ b ของโรเตอร์เป็นโรเตอร์ที่อยู่ใกล้ที่สุดและจะถูกเหนี่ยวนำให้เป็นขั้วใต้ เส้นแรงแม่เหล็กจะออกจากซี่ฟัน d และ e ของโรเตอร์ผ่านช่องว่างอากาศเข้าสู่ซี่ฟันที่ 5 และ 11 ของสเตเตอร์ ดังนั้นส่วนที่เหลือของวงจรแม่เหล็กจะสมบูรณ์โดยผ่านโครงร่างของสเตเตอร์ ในระหว่างเวลานั้นแรงแม่เหล็กหรือแรงดึงดูดจะเกิดขึ้นระหว่างซี่ฟันที่ 2 ของสเตเตอร์ (ถูกเหนี่ยวนำเป็นขั้วเหนือ) และซี่ฟัน a ของโรเตอร์(ถูกเหนี่ยวนำเป็นขั้วใต้) แรงดึงดูดจะเกิดขึ้นระหว่างคู่ขั้ว (11, a) , (8, b) , (5, d) ด้วยดังที่อธิบายในรูป 2.3 ผลที่เกิดขึ้นนี้จะทำให้เกิดทอร์คกระทำต่อโรเตอร์หมุนไปจนกระทั่งซี่ฟัน a, d, b, e ของโรเตอร์อยู่ในแนวเดียวกับซี่ฟัน 2, 5, 8 และ 11 ของสเตเตอร์ตามลำดับขณะเวลาดังกล่าวช่องว่างระหว่างซี่ฟันตามลำดับจะมีค่าน้อยที่สุด ผลลัพธ์ของค่ารีลัคแตนซ์จะมีค่าต่ำที่สุดและเส้นแรงแม่เหล็กจะมีค่าสูงสุดผ่านวงจรแม่เหล็กที่ตำแหน่งนี้เป็นตำแหน่งที่มีมดลย์ของการขับเฟส 3 ในกระบวนการที่

กล่าวมาแล้วโรเตอร์จะเคลื่อนที่ในทิศทาง CW หนึ่งสเตปเป็นมุม 7.5 องศา

ลำดับการทำงานที่สมมูลย์แสดงได้ในรูปที่ 2.6 เมื่อตำแหน่งเริ่มต้นของซี่ฟันของโรเตอร์จะเป็นสีดำเพื่อให้เราทำความเข้าใจได้ชัดเจน ถึง การหมุนของโรเตอร์ในทิศทาง CW เมื่อเฟสถูกขับในลักษณะเรียงลำดับ 1-3-2-1 ซี่ฟันของโรเตอร์ที่เป็นสีดำจะเคลื่อนที่ไป 3 สเตปเป็นมุมได้เท่ากับ 22.5 องศา เราจะขับเฟสในลักษณะเรียงลำดับเดิมซ้ำใหม่อีกเมื่อต้องการให้โรเตอร์หมุนต่อเนื่องในทิศทาง CW แต่ถ้าเราต้องการให้โรเตอร์หมุนในทิศทาง CCW เราต้องกลับการเรียงลำดับเฟสเป็น 1-2-3-1

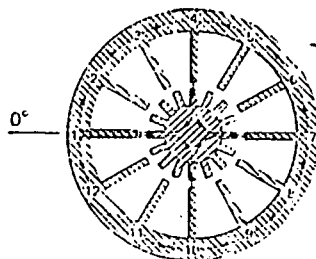

การเรียงลำดับเฟส

ตำแหน่งของโรเตอร์และเส้นแรงแม่เหล็ก

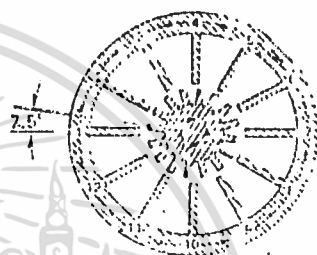
ตำแหน่งโรเตอร์เริ่มต้น :

- เฟส ϕ_1 ได้รับพลังงาน
- ซีพินของโรเตอร์จะอยู่ในแนวซีพินที่ 1, 4, 7, 10 ของสเตเตอร์

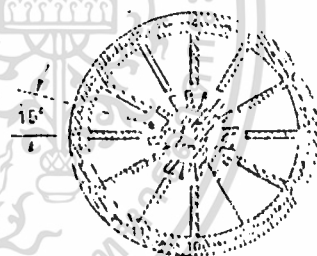
สเตปที่ 1: เฟส ϕ_3 ได้รับพลังงาน

- ซีพินของโรเตอร์จะอยู่ในแนวซีพินที่ 2, 5, 8, 11 ของสเตเตอร์
- โรเตอร์จะเคลื่อนที่ไปในทิศทาง CW เป็นมุม 7.5° ($\frac{1}{3}$ ช่วงห่างระหว่างซีพินของโรเตอร์)

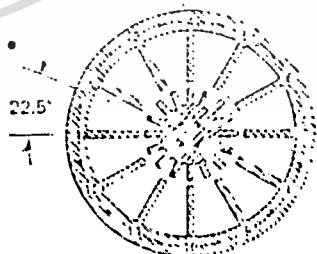
สเตปที่ 2: เฟส ϕ_2 ได้รับพลังงาน

- ซีพินของโรเตอร์จะอยู่ในแนวซีพินที่ 3, 6, 9, 12 ของสเตเตอร์
- โรเตอร์จะเคลื่อนที่ไปในทิศทาง CW รวมเป็นมุม 7.5°

สเตปที่ 3: เฟส ϕ_1 ได้รับพลังงาน

- ซีพินของโรเตอร์จะอยู่ในแนวซีพินที่ 1, 4, 7, 10 ของสเตเตอร์
- โรเตอร์จะเคลื่อนที่ไปในทิศทาง CW รวมเป็นมุม 22.5° (เคลื่อนไปได้ 1 ช่วงห่างระหว่างซีพินของโรเตอร์)

รูปที่ 2.6 แสดงลำดับการสวิตช์ 3 สเตปของ VR สเตปมอเตอร์แบบสแต็คเต็ยและแสดงถึงตำแหน่งของโรเตอร์และทางของเส้นแรงแม่เหล็กเมื่อโรเตอร์เคลื่อนที่ไปในแต่ละเอกซารนี้เป็นเอกซารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่าง การหาพารามิเตอร์ของสเตปมอเตอร์

ขั้นแรกเรากำหนดความต้องการของมมสเตป = 9 องศา

มมสเตปจะเป็นตัวจำกัดอัตราการสเตป = $360/9 = 40$ สเตป/รอบ

ในเงื่อนไขเหล่านี้เราอาจจะต้องใช้สเตปที่มี 4 หรือ 5 เฟส ที่มีสเตเตอร์ 2 โพลต่อ

เฟส

ถ้า $N_p = 4$

$R_s = R_p / N_p = 40 / 4 = 10$

$N_s = N_p * S = 4 * 2 = 8$

ถ้า $N_p = 5$

$R_s = 40 / 5 = 8$

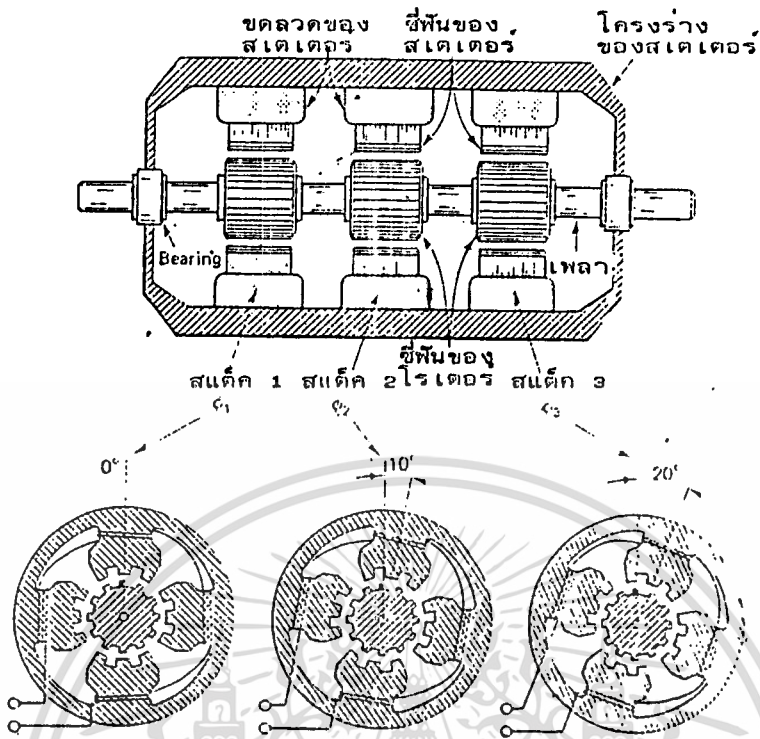
$N_s = 5 * 2 = 10$

สเตปมอเตอร์แบบรีลัคแตนซ์แปรค่าได้และมีหลายสเต็ค

สเต็คมอเตอร์แบบรีลัคแตนซ์แปรค่าได้ (VR) และมีหลายสเต็คหรือมากกว่าหนึ่งสเต็คขึ้นไป สเต็คในที่นี้หมายถึงซึ่งประกอบด้วยโรเตอร์ที่เป็นซี่ฟันและ โครงร่างของสเตเตอร์อยู่รอบนอก

สเตปมอเตอร์แบบ VR ที่มี 3 สเต็ค (หมายถึง 3 เฟส) มีโครงสร้างดังแสดงในรูปที่ 2.7

สเตปมอเตอร์ในรูปที่ 2.7 ได้ถูกออกแบบให้สเตเตอร์ของแต่ละสเต็คประกอบด้วย 4 โพลและแต่ละโพลจะมีซี่ฟัน 3 ซี่ซึ่งต่างจาก VR สเตปมอเตอร์แบบสเต็คเดียว (แต่ละโพลจะมีซี่ฟันเดียว) ข้อสังเกตในแต่ละสเต็คจำนวนซี่ฟันของโรเตอร์และสเตเตอร์จะมีจำนวนเท่ากันซึ่งต่างกับ VR สเตเตอร์แบบสเต็คเดียวคือจำนวนซี่ฟันของโรเตอร์และสเตเตอร์จะเท่ากันไม่ได้ ถ้าหากมีจำนวนซี่ฟันเท่ากันมันจะไม่ทำงาน

รูปที่ 2.7 แสดงโครงสร้างของสเตปมอเตอร์แบบ VR ที่มี 3 เฟส โรเตอร์และสเตเตอร์ของแต่ละเฟส (สเต็ค) จะมี 12 ซี่ฟันและมุมสเตป (θ_s) = 10 องศา แต่ละเฟสของสเตเตอร์ที่เรียงลำดับต่อเนื่องกันจะถูกจัดตำแหน่งให้ต่างกันเท่ากับ $1/3$ ของช่องห่างระหว่างซี่ฟันของโรเตอร์ (10 องศา)

การทำงานของ VR สเตปมอเตอร์ที่มี 3 สเต็ค

ไดอะแกรมส่วนล่างของรูปที่ 2.7 แสดงถึงโครงสร้างของโรเตอร์และสเตเตอร์ของ VR สเตปมอเตอร์ที่มี 3 สเต็ค

แต่ละสเต็คจะมี $N_s = N_r$

แต่ละสเต็คจะมีตำแหน่งของสเตเตอร์แตกต่างจากตำแหน่งของสเตเตอร์ในสเต็คถัดไปเท่ากับ 10 องศา

ส่วนซี่ฟันของโรเตอร์ที่ 3 นี้จะประกอบอยู่บนแกนเดียวกันและได้รับการปรับ

ตามปกติเราจะหาค่ามุมสเตป (หรือ INDEX ANGLE) ได้จากสมการ

$$\theta_s = P_r / N_p = 360 / N_r N_p$$

ในที่นี้เราจะหา θ_s (INDEX ANGLE) ได้จากสมการเดียวกันคือ

$$\theta_s = P_r / N_p = \theta_s$$

ในกรณี $N_r = N_s = 12$ ดังนั้นเราหา $P_r = 360 / 12 = 30$ องศา และค่า

$$\theta_s = 30 / 3 = 10 \text{ องศา}$$

สเตปมอเตอร์แบบ 3 สเต็ค ถึงแม้ว่าโรเตอร์ทั้ง 3 อันจะติดอยู่บนเพลลาอันเดียวกัน สเต็คทั้ง 3 สเต็คจะมีวงจรแม่เหล็กที่แยกกันดังนี้

ถ้าเฟสที่ 1 ถูกขับด้วยกระแสเป็นเฟสเริ่มต้นให้ซี่ฟันของโรเตอร์-สเตเตอร์อยู่ในแนวเดียวกัน ส่วนซี่ฟันของโรเตอร์และสเตเตอร์ในสเต็คที่ 2 ในขณะที่นี้จะมีตำแหน่งต่างกัน 10 องศา และซี่ฟันของโรเตอร์และสเตเตอร์ในสเต็คที่ 3 จะมีตำแหน่งต่างกัน 20 องศา ต่อจากนั้นเราหยุดจ่ายกระแส (กระแสขดลวดสเตเตอร์) ในสเต็คที่ 1 และป้อนกระแสให้กับสเต็คที่ 2 โรเตอร์จะหมุนไปอีก 10 องศา ซึ่งจะทำให้ซี่ฟันของโรเตอร์และสเตเตอร์ในสเต็คที่ 2 อยู่ในแนวเดียวกัน ในขณะที่ซี่ฟันของโรเตอร์และสเตเตอร์ในสเต็คที่ 3 จะมีตำแหน่งต่างกัน 10 องศา ต่อจากนั้นเราหยุดจ่ายกระแสในสเต็คที่ 2 และป้อนกระแสให้กับสเต็คที่ 3 โรเตอร์จะหมุนไปอีก 10 องศา ซึ่งจะทำให้ซี่ฟันของโรเตอร์และสเตเตอร์ในสเต็คที่ 3 อยู่ในแนวเดียวกัน ส่วนซี่ฟันของโรเตอร์ในสเต็คที่ 1 จะมีตำแหน่งต่างกัน 10 องศา

ลำดับการสวิตช์กระแสให้แต่ละสเต็คแสดงได้ดังรูปที่ 2.8 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเพลลาของสเตปมอเตอร์จะเคลื่อนที่ไปเท่ากับหนึ่งช่องของระยะห่างระหว่างซี่ฟันของโรเตอร์ (30 องศา) ภายใน 3 สเตป

	สแต็คที่ 1	สแต็คที่ 2	สแต็คที่ 3
ตำแหน่ง เริ่มต้นของ โรเตอร์ :	0°	10°	20°
- เฟส ϕ_1 ได้รับพลังงาน			
สแต็คที่ 1 :			
- เฟส ϕ_2 ได้รับพลังงาน			
- โรเตอร์จะ เคลื่อนที่ไป 10°			
สแต็คที่ 2 :			
- เฟส ϕ_3 ได้รับพลังงาน			
- โรเตอร์จะ เคลื่อนที่ไป 20°			
สแต็คที่ 3 :			
- เฟส ϕ_1 ได้รับพลังงาน			
- โรเตอร์จะ เคลื่อนที่ไป 30° หรือ เท่ากับหนึ่งช่อง ของระยะห่างระหว่างซี่ ฟันของโรเตอร์			

รูปที่ 2.8 แสดงลำดับการสแต็คของ VRSM แบบ 3 เฟส, $N_s = N_r = 12$, $P_s = 30^\circ$ และ $\theta_r = 10^\circ$ ซึ่งฟันของโรเตอร์ซี่ดำจะเคลื่อนที่ไปในทิศทาง CW 10° ในแต่ละสแต็ครวมทั้งหมด 30° , เมื่อสแต็คไปครบ 3 สแต็คสำหรับการหมุนในทิศทาง CW ลำดับการขับเฟส 1-2-3-1 และเมื่อต้องการให้หมุนในทิศทาง CCW ลำดับการขับเฟสก็ต้องกลับเป็น 1-3-2-1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา-16-ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตามปกติเฟลาของมอเตอร์จะเคลื่อนที่ไปหนึ่งช่องของระยะห่างระหว่างซี่ฟันของโรเตอร์ (ROTOR TOOTH PITCH) ด้วยการสลับไป N_p คือจำนวนสแต็กที่ใช้ (หรือเท่ากับจำนวนเฟส)

ลำดับการสวิตช์ที่แสดงในรูปที่ 2.8 เราสามารถนำมาเขียนเป็นตารางได้ดังรูปที่ 2.9 วงจรการสวิตช์ประกอบด้วย VRSM แบบ 3 เฟส (สัญลักษณ์ของสแตปมอเตอร์) การขับเฟสแสดงได้ด้วยสวิตช์แหล่งกำเนิดดีซี

สแตป	S_1	S_2	S_3
1	X		
2		X	
3			X
1	X		

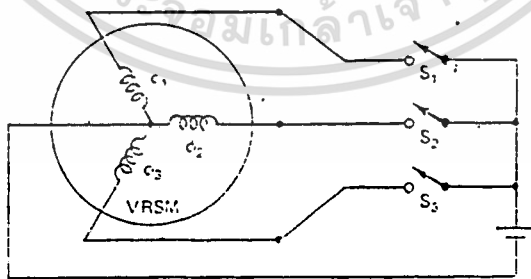
(ก)

สแตป	S_1	S_2	S_3
1	X	X	
2		X	X
3	X		X
1	X	X	

(ข)

สแตป	S_1	S_2	S_3
1	X	X	
2		X	
3		X	X
4			X
5	X		X
6	X		
1	X	X	

(ค)

(ง)

รูปที่ 2.9 แสดงถึง VRSM แบบ 3 เฟส (ก) ตารางแสดงลำดับการขับเฟสเดียวในทิศทาง CW (ข) ตารางแสดงลำดับการขับแบบ 2 เฟสในทิศทาง CW (ค) การขับแบบ

ครึ่งสแตปในทิศทาง CW (ง) วงจรการสวิตช์เมื่อต้องการให้หมุนในทิศทาง CCW เราจะ
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ต้องกลับลำดับการขับคือให้อ่านตาราง (ก), (ข) และ (ค) จากข้างล่างขึ้นไปข้างบน
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตาราง (ก) ถ้าเราขับเฟสที่ 1 และเฟสที่ 2 เรียงตามลำดับมอเตอร์จะหมุนไปหนึ่งสเตป

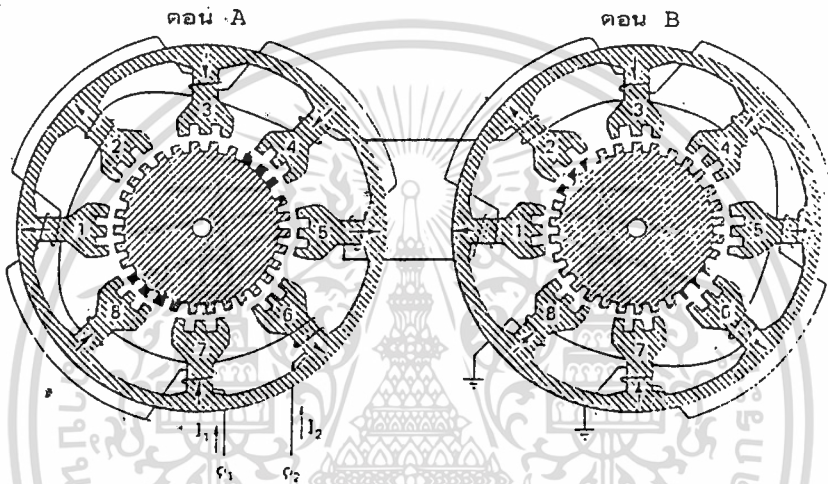
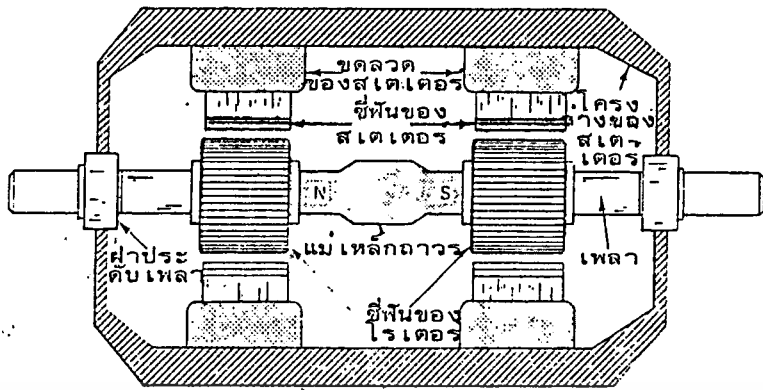
ตาราง (ข) ถ้าเราขับเฟสที่ 1 และเฟสที่ 2 พร้อมกันเพลลาของมอเตอร์จะหมุนไป $3/2$ สเตป ต่อจากนั้นเราขับเฟสที่ 2 และเฟสที่ 3 พร้อมกันอีกก็จะทำให้มอเตอร์หมุนไปครบเต็มหนึ่งสเตปดังนั้นการขับแบบ 2 เฟสเราเรียงลำดับการขับได้ดังนี้ 1-2, 2-3, 3-1, 1-2 กระทำซ้ำเติมไปเรื่อย ๆ

อย่างไรก็ตามการขับแบบ 2 เฟสหรือ 1 เฟสจะให้การหมุนเป็นมุมสเตปเท่ากันที่ต่างกันก็คือ การขับแบบ 2 เฟสจะให้การหมุนของโรเตอร์นำหน้าการขับแบบเฟสเดียวด้วยขนาด $1/2$ สเตป นอกจากนี้การขับแบบ 2 เฟสจะต้องการกระแสเป็น 2 เท่าของการขับแบบเฟสเดียว

ตาราง (ค) แสดงการขับแบบ 2 เฟสสลับกับการขับแบบ 1 เฟสซึ่งจะทำให้โรเตอร์หมุนไป $1/2$ สเตปเท่านั้น การขับแบบนี้จะทำให้จำนวนสเตปต่อรอบเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าจากเดิม

สเตปมอเตอร์แบบไฮบริด

ไฮบริดสเตปมอเตอร์ (HSM) มีคุณลักษณะผสมของ PM, VR สเตปมอเตอร์ ในรูปที่ 2.10 แสดงถึงโครงสร้างของ HSM ประกอบด้วย 2 ตอนกับแกนแม่เหล็กอยู่ระหว่าง 2 ตอน แต่ละตอนประกอบด้วยซี่ฟันของโรเตอร์และโพลของสเตเตอร์ที่มีซี่ฟันเช่นกันและพันด้วยขดลวด รายละเอียดโครงสร้างของสเตเตอร์และโรเตอร์ของแต่ละตอนแสดงในไดอะแกรมข้างล่างของรูปที่ 2.10

รูปที่ 2.10 โครงสร้างของไฮสเตรปมอเตอร์ $N_s = 30$, $N_r = 24$ ขั้วของสเตเตอร์ทั้ง 2 ตอนจะอยู่ในแนวเดียวกับส่วนขั้วของโรเตอร์ทั้ง 2 ตัวจะมีตำแหน่งต่างกัน $1/2 P_r$ (=6 องศา), $\theta_s = 3$ องศา

ลักษณะโครงสร้างของไฮบริดสเตปมอเตอร์

- จำนวนขั้วของโรเตอร์และของสเตเตอร์ไม่เท่ากัน
- ตอน A และตอน B มีโครงสร้างเหมือนกัน
- ขั้วของสเตเตอร์ทั้ง 2 ตอนจะอยู่ในแนวเดียวกันอย่างถูกต้อง
- ส่วนขั้วของโรเตอร์ทั้ง 2 ตอนจะมีตำแหน่งที่แตกต่างกัน $1/2 P_r$ (ในรูปที่

2.10 กำหนดให้ $P_r = 360/30 = 12$ องศา ดังนั้นตำแหน่งขั้วของโรเตอร์ทั้ง 2 ตอนจะแตกต่างกัน 6 องศา

- สเตเตอร์ของแต่ละตอนมี 8 โพลแบ่งออกเป็น 2 สเตเตอร์เฟส

- เฟสที่ 1 จะพันขดลวดบนสเตเตอร์โพลหมายเลข 1, 3, 5, 7 ของทั้งในตอน A

และตอน B

- เฟสที่ 2 จะผันขดลวดบนสเตเตอร์โพลหมายเลข 2, 4, 6, 8 ของทั้งในตอน A

และตอน B

- แกนแม่เหล็กถาวรจะเหนี่ยวนำโรเตอร์ในตอนที่ A ให้เป็นแม่เหล็กขั้วเหนือและโรเตอร์ในตอนที่ B ให้เป็นแม่เหล็กขั้วใต้ ความซับซ้อนจะเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการแบ่งส่วนของขดลวดเฟสใน 2 ตอนทำให้ได้วงจรแม่เหล็กที่ซับซ้อนและได้เส้นทางเดินของเส้นแรงแม่เหล็กที่แตกต่างกันเป็นวงกลม ทิศทางเดินของสนามแม่เหล็กของสเตเตอร์โพลจะขึ้นอยู่กับทิศทางไหลของกระแสเฟสดังแสดงด้วยลูกศรในรูปที่ 2.10

การทำงานของไฮบริดสเตปมอเตอร์

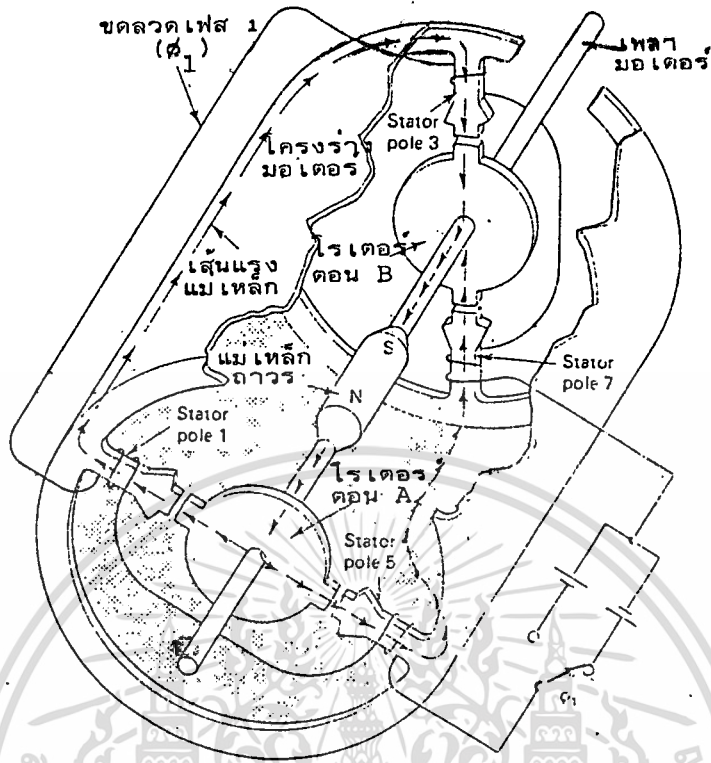
ขณะที่เฟสที่ 1 (I_1) ได้รับพลังงานโดยการป้อนกระแส I_1 ในทิศทางดังแสดงด้วยลูกศร

ขั้วของโรเตอร์ในตอนที่ A จะอยู่ในแนวเดียวกับขั้วของสเตเตอร์ของโพลที่ 1 และโพลที่ 5 ส่วนของตอนที่ B จะอยู่ในแนวเดียวกับขั้วของโพลที่ 3 และโพลที่ 7 ดังแสดงในรูปที่ 2.11

เพื่อให้เพลลาของมอเตอร์หมุนไปหนึ่งสเตปในทิศทาง CW เราจะต้องหยุดป้อนกระแส I_1 และป้อนกระแส I_2 ให้กับเฟสที่ 2 (I_2)

ในรูปที่ 2.10 ขั้วของโรเตอร์ที่เป็นสีดำใช้สำหรับอ้างอิง ขั้วสีดำจะอยู่ใกล้แนวขั้วของสเตเตอร์ของโพลที่ 4 และโพลที่ 8 ในตอนที่ A และโพลที่ 6 ในตอนที่ B มากที่สุด (ขั้วของโรเตอร์ที่เป็นสีดำอยู่ห่างจากแนวขั้วของสเตเตอร์เท่ากับ 1 สเตปพอดี)

เราจะต้องป้อนกระแส I_2 ในทิศทางที่ถูกต้องคือจะต้องทำให้โพลที่ 4 และโพลที่ 8 และโพลที่ 6 ถูกเหนี่ยวนำเป็นแม่เหล็กในทิศทางที่ถูกต้อง (เกิดวงจรแม่เหล็กที่สมบูรณ์) ด้วย I_2 ในกรณีนี้ I_2 จะต้องเป็นลบ

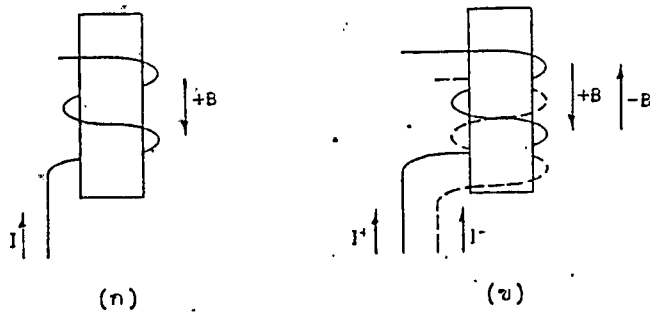
รูปที่ 2.11 วงจรแม่เหล็กของ HSM แสดงถึงเส้นทางเดินทางของเส้นแรงแม่เหล็กเมื่อเฟสที่ 1 ได้รับพลังงานและเส้นแรงแม่เหล็กเกิดขึ้นในตอน A จะผ่านโพลที่ 1 และโพลที่ 5 เข้าไปยังโรเตอร์ของตอน B ผ่านโพลที่ 3 เข้าไปยังโรเตอร์ของตอน B ผ่านโพลที่ 3 และโพลที่ 7 เข้าสู่ขั้วใต้ (S) ของแม่เหล็กถาวร

ในรูปที่ 2.12 แสดงถึงลำดับการสวิตช์ (ให้กระแสไหล) ให้มอเตอร์หมุนไปในทิศทาง CW 4 สเต็ป ซึ่งแสดงถึง ตำแหน่งของโรเตอร์และทิศทางการเป็นแม่เหล็กของสเตเตอร์โพลในแต่ละตอนด้วยการกำหนดทิศทางไหลของกระแสเฟส สำหรับการหมุนในทิศทาง CW (ดังแสดงในรูป) เราจะต้องกำหนดลำดับของกระแสเฟสดังนี้ $1^+, 2^-, 1^-, 2^+$ และ 1^+ ตามลำดับ ถ้าเราต้องการหมุนในทิศทาง CCW ลำดับเหล่านี้ก็กลับไปเป็น $1^+, 2^+, 1^-, 2^-$, และ 1^+

สเตรป	ϕ_1 I_1	ϕ_2 I_2	เส้นแรง ออกจาก ตอน A	เส้นแรง เข้าสู่ ตอน B	ตอน A	ตอน B
1	+		1,5	3,7		
2		-	4,8	2,6		
3		-	3,7	1,5		
4		+	2,6	4,8		
1	+		1,5	3,7		

รูปที่ 2.12 ลำดับ 4 สเตรปของ HSM แบบ 2' เฟส ในแต่ละสเตรปแสดงถึงตำแหน่งของโรเตอร์และทิศทางของเส้นแรงแม่เหล็ก $N_x = 30$, $N_y = 24$, $\theta_y = 3^\circ$ ซี่ฟันของโรเตอร์ที่เป็นสีดำจะหมุนในทิศทาง CW ไป 3° ในแต่ละสเตรปได้เป็น 12° เมื่อครบตามจำนวนลำดับ (หนึ่งช่องระหว่างซี่ฟันของโรเตอร์) สำหรับการหมุนในทิศทาง CW จะต้องจัดลำดับการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.13 การพันขดลวดเฟสของสเตเตอร์ (ก) แบบ UNIFILAR (ข) แบบ BIFILAR

ถ้าหาก HSM ในรูปที่ 2.10 มีขดลวดเฟสของสเตเตอร์เป็นแบบ BIFILAR ขดลวดเฟส θ_1 เดิมจะถูกแบ่งตัวออกเป็นสองขดลวดเฟส θ_{1+} และเฟส θ_{1-}

ในตอนนี้จะทำให้เราได้ขดลวดเฟสถึง 4 เฟสและแต่ละเฟสสามารถขับได้ด้วยกระแสที่ไหลในทิศทางเดียว ส่วนเครื่องหมาย + และ - ใช้สำหรับแสดงถึงทิศทางเกิดสนามแม่เหล็กของสเตเตอร์โพล

ความรู้เกี่ยวกับ Z-80 บอร์ด

Z-80 บอร์ดก็คือซิงเกิลบอร์ดที่มี Z-80 เป็นหน่วยประมวลผลกลาง (CPU) และมีการจัดระบบของบอร์ดอย่างง่าย ๆ มีอุปกรณ์ที่จำเป็นเท่านั้นที่มีอยู่บนบอร์ด ถ้าต้องการใช้บอร์ดนี้ในการควบคุมระบบต่าง ๆ ก็ต้องต่อวงจรขยายออกมาอีกที ซึ่ง Z-80 บอร์ดนี้สามารถในการใช้ควบคุมระบบต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางและค่อนข้างสะดวก เนื่องจากมีอุปกรณ์สนับสนุนมากมายและใช้ง่ายศึกษาเข้าใจง่ายเนื่องจาก Z-80 นี้ เป็นที่รู้จักแพร่หลาย

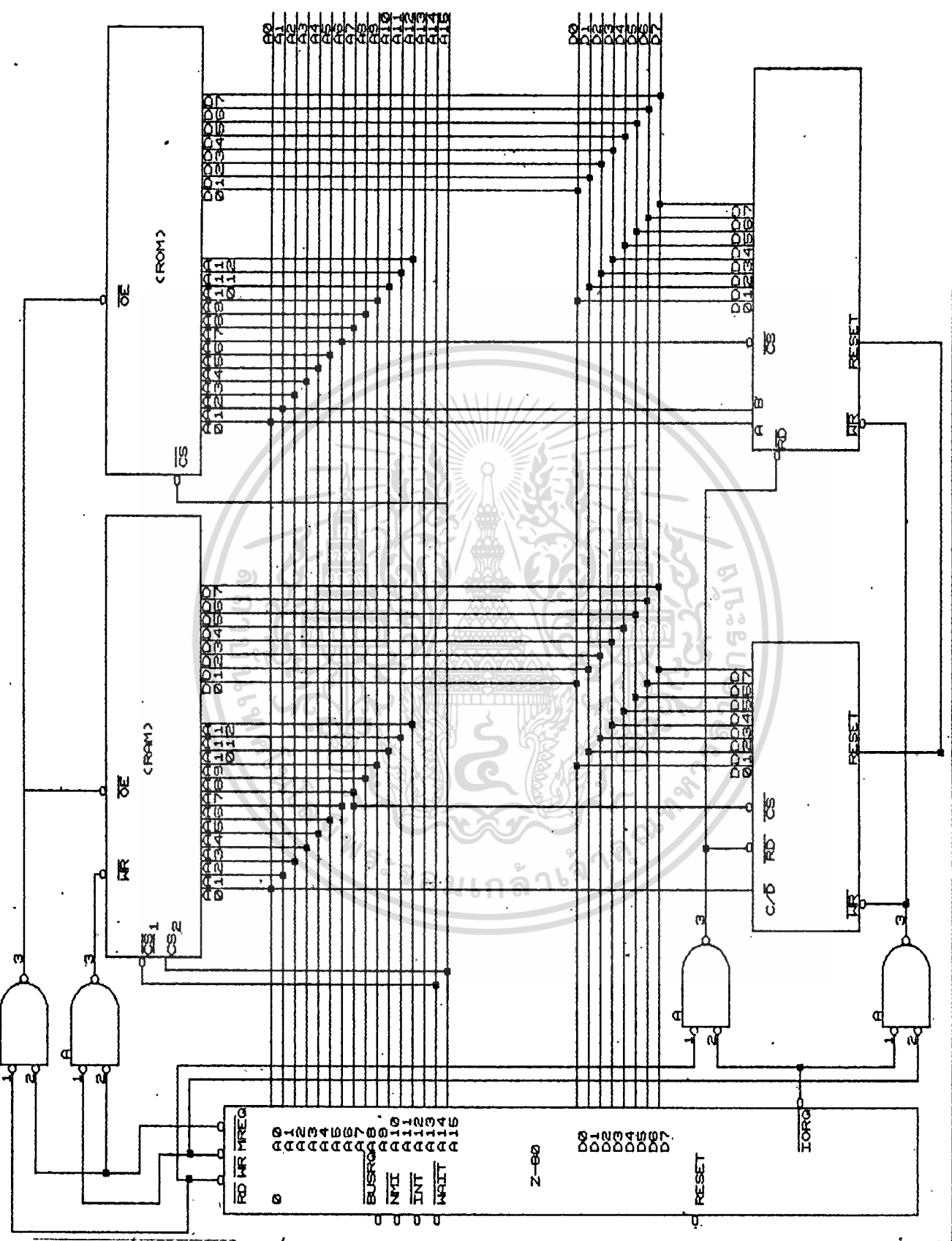
สำหรับโปรแกรมที่ใช้กับ Z-80 บอร์ดนี้จะใช้ภาษาแอสเซมบลี (ASSEMBLY) ดังนั้น สำหรับงานควบคุมและการประยุกต์ใช้งานอื่น ๆ จึงมีความสามารถและมีความอ่อนตัวมาก

ในการที่จะให้หน่วยประมวลผลกลาง เบอร์ Z-80 ทำงานได้นั้นจะต้องมีส่วนประกอบอย่างน้อยที่สุดคือ หน่วยความจำ (ROM) พอร์ต อินพุต-เอาต์พุตแบบขนาน (PIO) ต่อ กันดังอาจแสดงในรูปที่ 2.14 ซึ่งเป็นระบบที่ง่ายที่สุด แต่จะเห็นว่าระบบแบบนี้จะไม่มีส่วน ช่องแรม (RAM) อยู่เลย จึงมีข้อจำกัดในการเขียนโปรแกรม การใช้งานจึงเป็นแบบเฉพาะ อย่าง จะใช้งานได้แค่ที่แปรข้อมูลแล้งส่งออก อินพุต-เอาต์พุตเลย

ถ้าต้องการให้ระบบของไมโครคอมพิวเตอร์สามารถทำงานได้คล่องตัวมากขึ้น จะ ต้องเพิ่มหน่วยความจำชนิดแรมเพิ่มเข้าไปในระบบ เพื่อเพิ่มความสามารถทำให้เก็บข้อมูล แบบสแตคในการเขียนโปรแกรมเพื่อสามารถโปรแกรมย่อย หรือใช้คำสั่งพุช (PUSH) และ พ็อพ (POP) ได้อีกด้วย สำหรับวงจรที่ได้ขยายนั้นได้แสดงไว้ในรูปที่ 2.15 โดยเราจะแบ่ง ออกเป็นส่วน ๆ ได้ดังนี้คือ หน่วยประมวลผลกลาง หน่วยกำเนิดสัญญาณนาฬิกา (CLOCK) จาก ทิทแอล (TTL) หน่วยความจำชนิดรอม (ROM) หน่วยความจำชนิดแรม (RAM) พอร์ตอิน พุต-เอาต์พุตทั้งแบบอนุกรมและขนาน

นอกจากนั้นแล้วจะต้องมีส่วนถอดรหัส เลือกตำแหน่งของหน่วยความจำและของ พอร์ต I/O ไม่จำเป็นต้องใช้บัสแอดเดรสทั้ง 16 บิต (สำหรับหน่วยความจำ) และบิต (สำหรับพอร์ต I/O) ถ้าระบบนั้นไม่ต้องการขยายหรือเพื่อไว้สำหรับเพิ่มขีดความสามารถของ ระบบ

รูปที่ 2.15 การขยายการใช้งานของ Z-80 เพื่อให้ใช้งานได้จริง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ของ บริษัท เทคโนโลยี จำกัด ห้ามทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายละเอียดเกี่ยวกับ Z-80 บอร์ด

บน Z-80 บอร์ดที่ใช้ในโปรเจกชันนี้จะมีอุปกรณ์ต่าง ๆ ดังนี้

1. หน่วยประมวลผลกลาง (CENTRAL PROCESSING UNIT) เบอร์ Z-80 A ใช้ตัวกำเนิดสัญญาณนาฬิกา 3.579 เมกะเฮิร์ต (MHz)

2. หน่วยความจำประเภทแรมใช้หน่วยความจำแบบสแตติกแรม (STATIC RAM) เบอร์ 6264 ขนาด 8 กิโลไบต์ (K BYTES) อังอาดเดรสตั้งแต่ 4000-5FFF H

3. หน่วยความจำประเภทรอมสามารถใช้ได้ทั้ง 2732 และ 2764 โดยมีแอดเดรสดังนี้

- กรณีใช้ 2732 เป็นมอนิเตอร์ (MONITOR) มีขนาด 4 กิโลไบต์อังกอาดเดรส 0000-0FFFH

- กรณีใช้ 2764 เป็นมอนิเตอร์มีขนาด 8 กิโลไบต์อังกอาดเดรส 0000-1FFFH

4. ส่วนขยายหน่วยความจำ (MEMORY EXPANSION) สามารถใช้ได้ทั้งรอมและแรม

กรณีที่เป็นรอมใช้ได้ทั้ง 2732 และ 2764

- กรณีใช้ 2732 มีขนาด 4 กิโลไบต์ อังกอาดเดรส 2000-2FFFH

- กรณีใช้ 2764 มีขนาด 8 กิโลไบต์ อังกอาดเดรส 2000-3FFFH

กรณีที่เป็นแรมจะใช้ 6264 ซึ่งมีขนาด 8 กิโลไบต์ อังกอาดเดรส 2000-3FFFH

5. อินพุต-เอาท์พุต (INPUT & OUTPUT)

8255 : อินพุต/เอาท์พุต แอดเดรส 00 - 03

Z-80 PIO : อินพุต/เอาท์พุต แอดเดรส 40 - 43

Z-80 CTC : อินพุต/เอาท์พุต แอดเดรส 80 - 83

6. ส่วนแสดงผลใช้ได้โอดเปล่งแสง 7 ส่วน ขนาด 0.5 นิ้ว จำนวน 6 หลัก

7. คีย์บอร์ด (KEYS BOARD) มีทั้งหมด 24 คีย์

8. ลำโพง (SPEAKER) ใช้ลำโพงขนาด 1 นิ้ว

9. ต่อกับเทป (AUDIO TAPE INTERFACE) . 83 บิต/วินาที

10. สัญญาณนาฬิกา, (SYSTEM CLOCK RATE) 3.579 เมกะเฮิร์ต

11. ระบบไฟเลี้ยง 5 โวลต์ กระแสประมาณ 350 มิลลิแอมป์

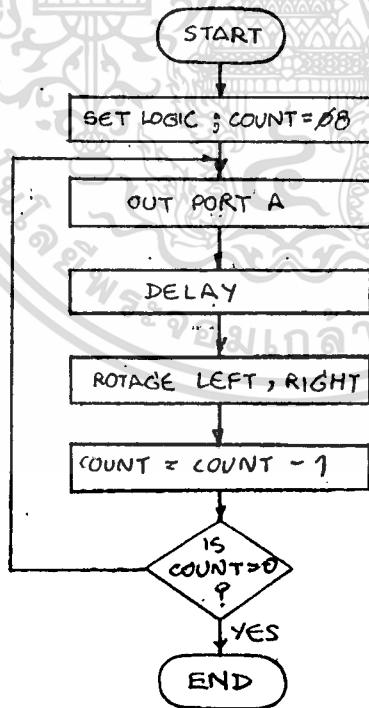
12. คอนเนคเตอร์ (CONNECTOR)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ 40 ปี มาจาก CPU โดยตรงเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 10 พิน มาจากตัวแปรหน่วยความจำ (MEMORY DECODER และ CTC)
- 28 พิน มาจาก อินพุต-เอาต์พุต
- สล็อต 50 พิน 40 พิน มาจาก CPU โดยตรง 5 พินมาจากตัวแปลงรหัสหน่วยความจำ และอีก 5 พินมาจากหน่วยแปลงรหัส อินพุต-เอาต์พุต

การใช้ Z-80 บอร์ดควบคุมสเตปมอเตอร์ (สเตปมอเตอร์ที่ใช้เป็นชนิด 4 เฟส)

ในการควบคุมสเตปมอเตอร์ให้หมุนด้วย ไมโครโปรเซสเซอร์จะทำได้โดยการทำงานดังบล็อกข้างล่าง ซึ่งต่างจากการใช้วงจรตรรก (LOGIC SEQUENCE) คือการป้อนคำสั่งให้มอเตอร์หมุนซ้ายขวาจะทำได้โดยคำสั่งหมุนซ้าย (ROTAGE LEFT) หมุนขวา (ROTAGE RIGHT) ของข้อมูลที่นำมาควบคุมมอเตอร์ส่วนโปรแกรมควบคุมสเตปมอเตอร์อย่างง่าย อาจอธิบายได้ด้วยโฟว์ชาร์ท (FLOW CHART) ดังนี้

บทที่ 3

เครื่องเจาะ PCB

หลักการทํางานของเครื่องเจาะ PCB

เครื่องเจาะ PCB ที่สร้างขึ้นมานี้ เราสามารถใช้ในการเจาะ แผ่นวงจร (PCB) ได้ โดยเราจะสอนให้หน่วยควบคุมรู้ตำแหน่งของรูบนแผ่นวงจร แล้วจะเก็บค่าตำแหน่งต่าง ๆ ไว้ในหน่วยความจำเป็นตำแหน่งของ X และ Y เทียบกับจุดกำเนิด (ORIGIN) ในระบบแกนคาที่เขียน ส่วนในขั้นต่อไปจะเป็นการทํางานแบบอัตโนมัติ คือเครื่องจะดึงค่าในหน่วยความจำ (MEMORY) ที่ได้เก็บตำแหน่งของรูต่าง ๆ บนแผ่นวงจรจากขั้นตอนแรก ออกมากำหนดตำแหน่งของรูบนแผ่นวงจรที่ต้องการเจาะได้ ซึ่งจากหลักการข้างบน เราจะเห็นว่ามีการทํางานอยู่ 2 ขั้นตอนคือ

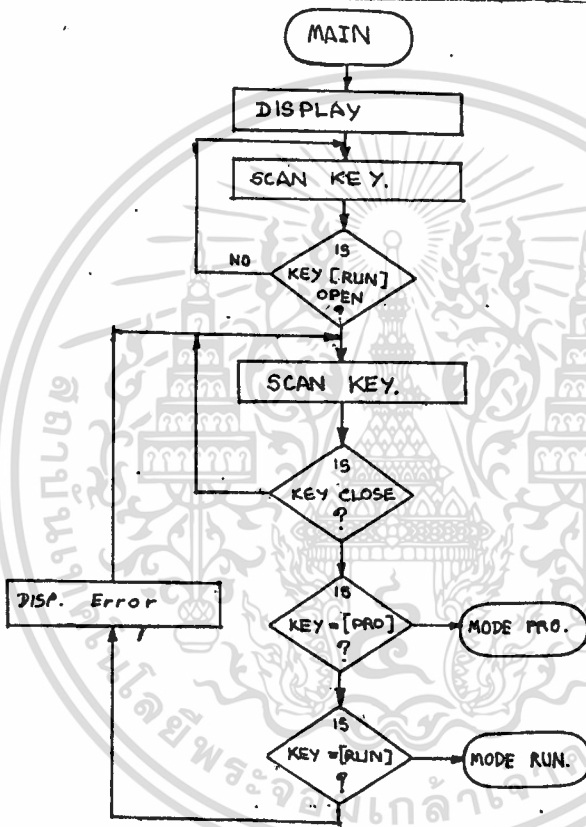
1. การนำค่าโคออดิเนตต์ (CO-ORDINATE) ของรูบนแผ่น PCB เก็บเข้าเครื่องหรือ หน่วยความจำ (MEMORY) การทํางานในขั้นตอนนี้เป็นการทํางานแบบใช้คนควบคุมการทํางาน (MANUAL)
2. การนำค่าโคออดิเนตต์ (CO-ORDINATE) ในหน่วยความจำ (MEMORY) มาควบคุมตำแหน่งของเครื่องเจาะให้เคลื่อนที่ไปตามตำแหน่งที่ได้จากขั้นตอน 1 ในการเจาะแผ่นวงจรจริง ๆ

การทํางานทั้ง 2 ขั้นตอนนั้นเราจะใช้โปรแกรม (PROGRAM) ในการเลือกการทํางานว่าอยู่ในขั้นตอนใด (ให้การทํางานในขั้นตอนแรกเรียกว่า MODE PROGRAM การทํางานในขั้นตอน 2 เรียกว่า MODE เจาะ) ซึ่งแผนผังการทํางาน (FLOWCHART) ข้างที่ใช้ในการเลือกการทํางานได้แสดงไว้ในรูปที่ 1

ในการทํางานในโหมดที่ 1 ซึ่งเป็นการทำให้หน่วยควบคุมรู้ตำแหน่งรูบนแผ่นวงจรว่าอยู่ที่ใด โดยอาจจะทำให้การกำหนดตำแหน่งโดยตรงเข้าหน่วยความจำ (MEMORY) เลยก็ได้ แต่ในความเป็นจริงตำแหน่งรูบนแผ่นวงจร จะเป็นตัวเลขทางอนาลอก (ANALOG) ที่ค่อนข้างเล็ก (ระยะห่างแต่ละ STEP น้อย) ซึ่งทำให้การกำหนดตำแหน่งเข้าหน่วยความจำ (MEMORY) โดยตรงจะยากต่อผู้ใช้ ดังนั้นเราจะใช้วิธีการเลื่อนหัวเจาะไปที่ตำแหน่ง

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแผ่น PCB เมื่อได้ตำแหน่งที่ต้องการเราก็จะนำค่าที่ได้เก็บเข้าหน่วยความจำจนกว่าจะเลื่อนหัวเจาะไปที่รูต่าง ๆ บนแผ่น PCB จนหมด

รูป 3.1 FLOW CHART เลือกโหมด (MODE)

ซึ่งในการเลื่อนตำแหน่งหัวเจาะและนำตำแหน่งรูเก็บเข้าหน่วยความจำ และการกระทำต่างๆที่จะเป็นการติดต่อระหว่างเครื่องกับผู้ใช้ เราจะใช้คีย์บอร์ด (KEYBOARD) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทำการตั้งคีย์บอร์ด (MODIFIED KEY BOARD) ดังรูปที่ 3.2 และมีหลักเอกสารเกี่ยวกับงานของโปรแกรม (PROGRAM) และผังการทำงาน (FLOW CHART) ดังรูปที่ 3.3 การดำเนินการไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

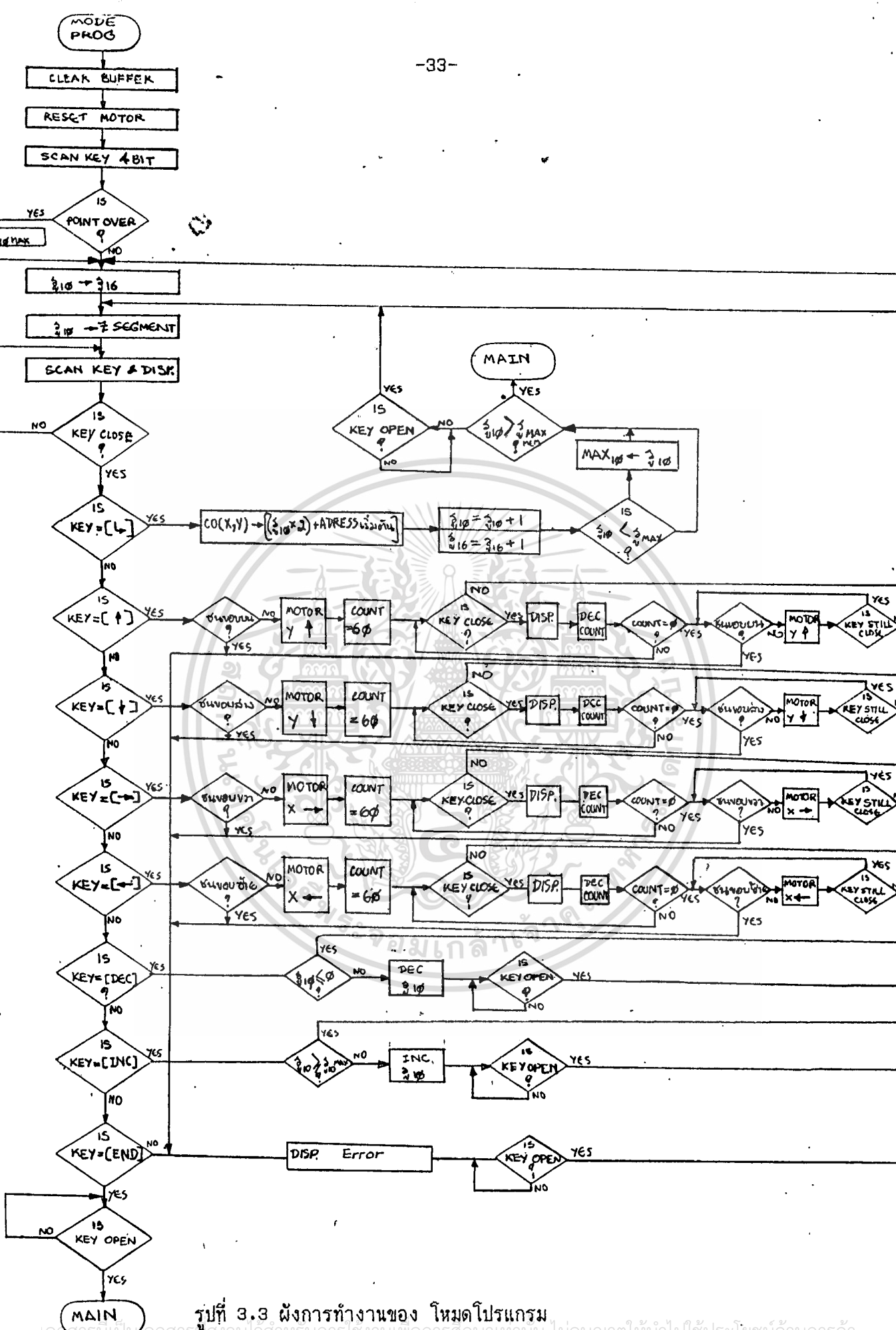
C (PROG)	D (RUN)	E (END)	F (RET)	MON	RES
8	9 ↑	A	B (STEP)	DATA	SST
4 ←	5	6 →	7	RUN	INC
0	1 ↓	2	3	FUNC	DEC

รูปที่ 3.2 การ MODIFY KEY BOARD บน Z-80 BOARD

การทำงานในโหมดที่ 2 จะเป็นการเลื่อนหัวเจาะไปยังตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งกำหนดจากค่าใน หน่วยความจำ ซึ่งได้ ป้อนเข้าไปในการทำงานในโหมดที่ 1 เมื่อได้ตำแหน่งที่ต้องการหน่วยประมวลผลกลาง (CPU) จะสั่งให้ดอกสว่านหมุนพร้อมกับเลื่อนหัวเจาะลงมาเจาะแผ่น PCB และทำไปเรื่อย ๆ จนถึงรูสุดท้ายจึงเข้าสู่การทำงานของเมนโปรแกรม (MAIN PROGRAM) ซึ่งมีหลักการทำงานดังรูปที่ 3.4

จาก ผังการทำงาน (FLOW CHART) ทั้ง 3 คือรูปที่ 3.1, 3.3 และ 3.4 จะเห็นว่ามิโปรแกรมย่อยที่ย่อยที่ใช้บ่อยคือ

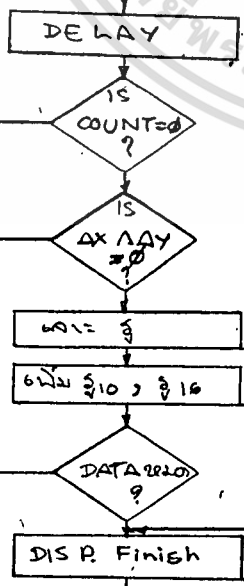
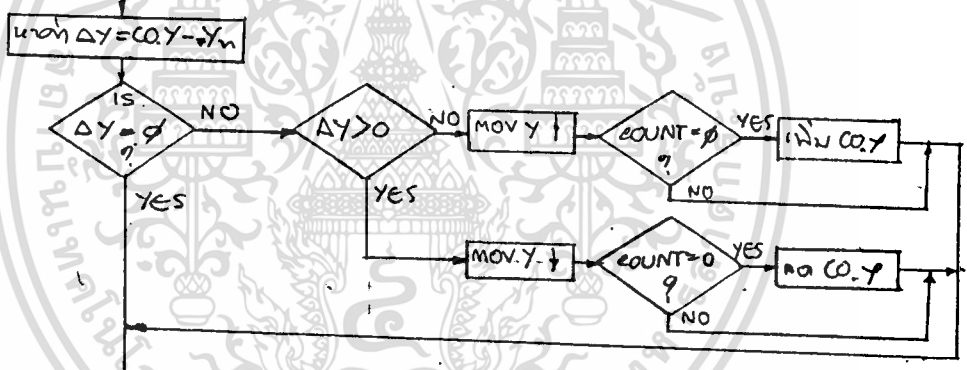
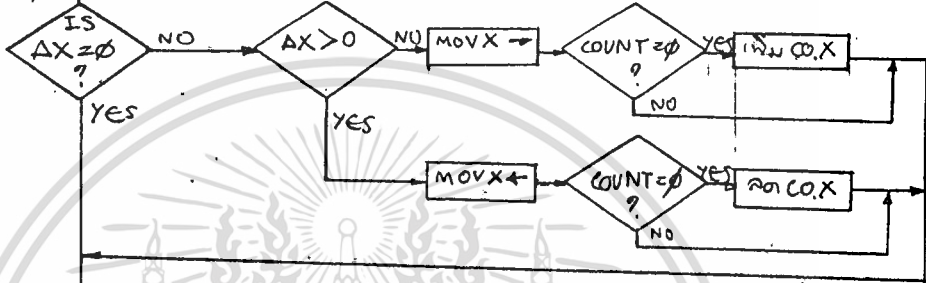
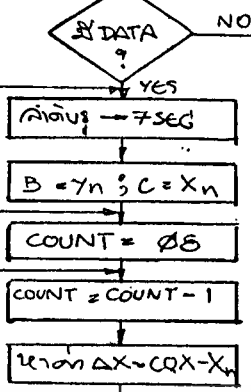
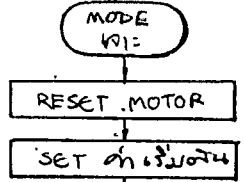
- SCAN KEY & SCAN DISPLY
- MOVE MOTOR (ขึ้น,ลง,ซ้าย,ขวา)
- เลื่อนหัวเจาะและหมุนดอกสว่าน
- รีเซ็ต. (RESET) หัวเจาะไปตำแหน่ง. (0,0)

รูปที่ 3.3 ผังการทำงานของ โหมดโปรแกรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

MAIN

รูปที่ 3.4 ผังการทำงานของ โหมดเจาะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นับญาติเห็นใบลิขสิทธิ์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก่อนที่จะเขียนโปรแกรม เราต้องทำการจัดระบบการทำงานของ Z-80 บอร์ด (Z-80 BOARD) ขึ้นแรกเราจะตั้งหน่วยความจำ (SET MEMORY) ที่เก็บค่าต่าง ๆ สำหรับการทำงานดังนี้

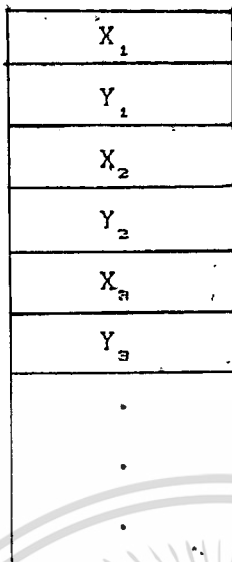
B
U
F
F
E
R
FLAG
ลำดับจุดที่
OPERATE
KEY
CO. X
CO. Y
POINT
OPERATE

รูปที่ 3.5 ตารางแสดงการใช้เนื้อที่ในหน่วยความจำ สำหรับเก็บค่าต่าง ๆ ที่ใช้ในระหว่างการทำงานของโปรแกรม

ส่วนหน่วยความจำที่ใช้ในการเก็บตำแหน่งของจุดที่จะทำการเจาะ จะเก็บอยู่ในลักษณะ เก็บค่า X 8 บิต เก็บค่า Y 8 บิต โดยตำแหน่ง X และ Y จะอยู่ในลักษณะเทียบกับจุด (๐,๐) คือ X อยู่ห่างจาก ๐ เท่าใด Y อยู่ห่างจาก ๐ เท่าใด ซึ่งการอ้าง X และ Y ในรูปแบบนี้มีข้อดีคือ สามารถแก้ไขตามตำแหน่งต่าง ๆ ได้ตามอิสระ เนื่องจากตำแหน่งของรูในแต่ละรูเป็นอิสระ ไม่ขึ้นต่อกัน โดยลักษณะการเก็บตำแหน่ง X และ Y จะเป็นดังตารางในรูปที่ 3.6

เราจะเก็บตำแหน่ง(X,Y)ใน MEMORY โดยอ้างกับจุด (๐,๐) ที่ตั้งไว้ ในการเริ่มกระบวนการต่าง ๆ เราจะให้หัวเจาะเลื่อนไปตำแหน่งนี้ก่อน จากนั้นก็ให้

ADRESS เริ่มต้น

<-----[ลำดับจุดที่ + 1 * 2 + ADRESS เริ่มต้น
OPERATE]

รูปที่ 3.6 ตารางแสดงการเก็บ CO(X,Y) ซึ่งความสามารถในการเจาะจะขึ้นอยู่กับ MEMORY ส่วนนี้

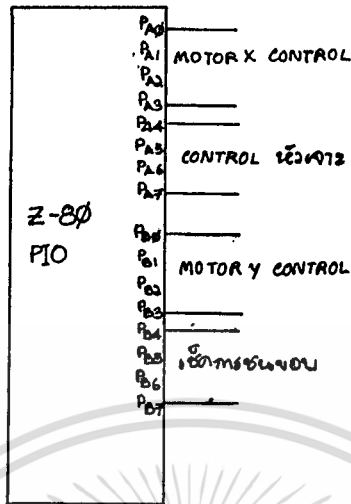
ในการเขียน ซอฟต์แวร์ (SOFT WARE) ของการกดคีย์ (KEY) ต่าง ๆ ต้องรู้ว่าคีย์ที่ถูกกดเป็นคีย์ ไตมี รหัส (CODE) เป็นเท่าไร และถ้าเราต้องการให้แสดงค่าคีย์ที่กดออกแสดงผลทางไดโอดเปล่งแสง 7 ส่วน (LED 7 SEGMENT) จะต้องแปลงรหัสของค่ารหัสคีย์ (KEY CODE) ให้เป็นรหัส 7 ส่วน (7 SEGMENT CODE) ซึ่งสามารถเขียนเป็นตารางได้ดังนี้ (จะเขียนเฉพาะค่า รหัส 0-F เท่านั้น)

ค่า KEY	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A	B	C	D	E	F
SCANKEY CODE	60	61	62	63	50	51	52	53	30	31	32	33	65	55	35	66
7 SEGMENT	3F	06	5B	4F	66	6D	7D	07	7F	6F	77	7C	39	5E	79	71

รูปที่ 3.7 ตารางเปรียบเทียบค่า CODE ของการ SCANKEY กับ 7 SEGMENT

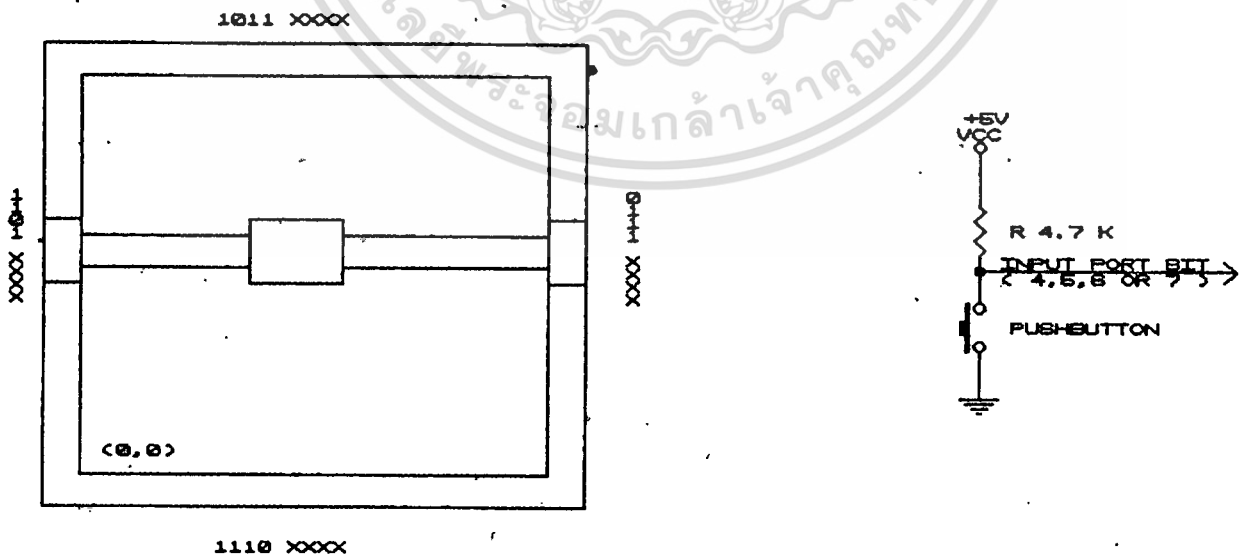
ส่วนพอร์ท (PORT) ของ 8255 บน Z80 บอร์ด นั้นใช้เต็มหมดทุกพอร์ทแล้วจึงต่อ Z80 PIO เข้าบน Z80 บอร์ดเพื่อนำ พอร์ทมาใช้ในการควบคุมการทำงานของสเตปปีงมอเตอร์ (STEPPING MOTOR) ทางแกน X และ Y รวมทั้งควบคุมหัวเจาะโดยกำหนด PORT ต่าง ๆ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3.8 แสดงการใช้ PORT ของ Z-80 PIO ในการควบคุมเครื่องเจาะ PCB

การที่เราให้ PB4-PB7 เช็คการชนและเราตั้งพอร์ต B บนไว้ตั้งนี้แล้ว เราจึงให้ค่าการเช็คขอบโดยใช้สวิทช์แตะ (CONTACT SWITCH) ติดที่ขอบต่าง ๆ โดย แปรรหัส (DECODE) ค่าการถูกกดตั้งรูปที่ 3.9 ซึ่งเราจะใช้การพูลอัพสวิทช์แตะ (PULL UP CONTACT SWITCH) ทั้ง 4 ถ้า SWITCH ตัวใดถูกกดจะมีค่าความจริง (LOGIC) เป็น 0

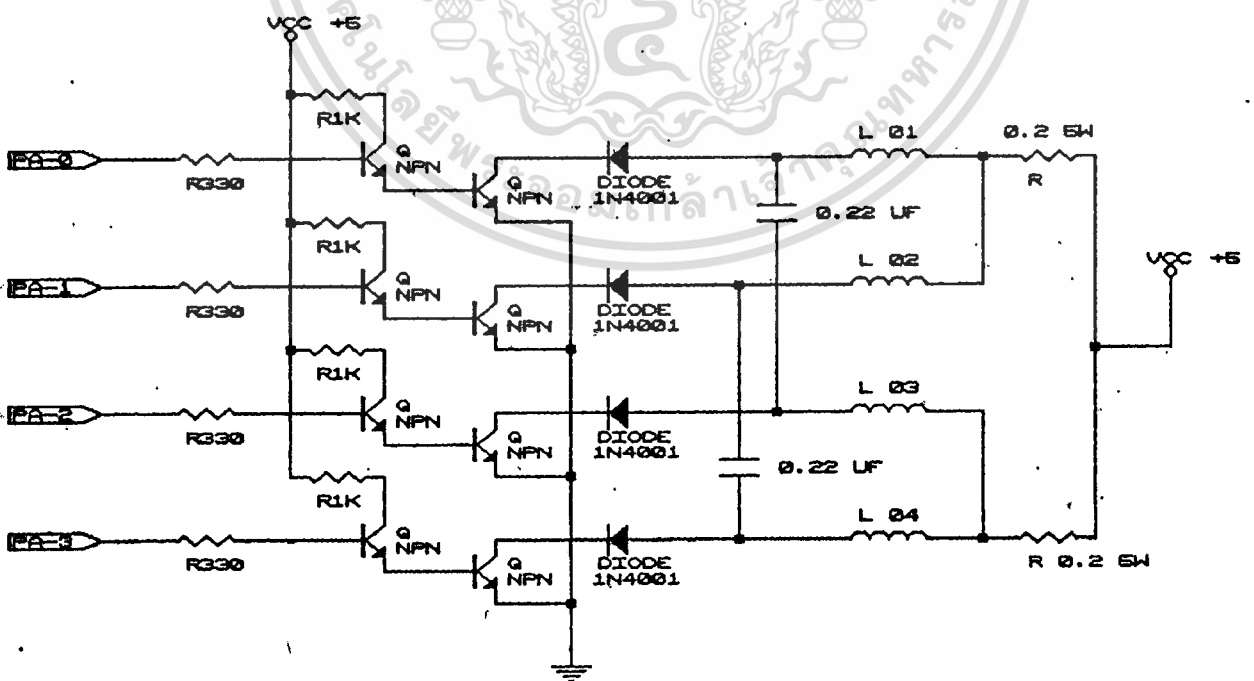
รูปที่ 3.9 แสดงการ DECODE CONTACT SWITCH เช็คการชนขอบของหัว

เอกสารนี้เจาะกลและกำร PULL UP CONTACT SWITCH เท่านั้น ไม่นุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นจะเป็นการทำงานรวม ๆ ซึ่งนอกจากนี้แล้วยังมีการทำงานย่อย ๆ อีกเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของโปรแกรมในการทำงานเช่น โปรแกรมป้องกันการทำงานที่อาจทำให้เกิดความผิดพลาดของผู้ใช้ ซึ่งจะซ่อนอยู่ในโปรแกรมต่าง ๆ โดยจะเตือนเมื่อเกิดการดำเนินงานผิดพลาดขึ้น

สำหรับ PROGRAM ที่ใช้ในการรับคำสั่งของ Z-80 บอร์ดเพื่อควบคุมการทำงานของเครื่องเจาะเราจะต้องเขียนโปรแกรมสแกนคีย์บอร์ด (PROGRAM SCANKEY BOARD) และ โปรแกรมสแกนดิสเพลย์ (SCAN DISPLAY) ขึ้นมาและจะต้องให้โปรแกรมทั้งสองทำงานควบคู่กันไป

ส่วนการทำงานของเครื่อง จะใช้สเตปมอเตอร์ 2 ตัวในการขับเคลื่อน X,Y ในระบบคาร์ทิเซียน และใช้มอเตอร์ตัวเล็ก ๆ 2 ตัวในการหมุนดอกสว่านและเฟืองสว่านขึ้นลง ในการใช้ไมโครโปรเซสเซอร์ (MICROPROCESSER) ควบคุมสเตปมิ่งมอเตอร์ (STEPPING MOTOR) จะต้องมียางจรขับ (DRIVE CIRCUIT) ซึ่งจะใช่วงจรดังรูปที่ 3.10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่รูปที่ 3.10 วงจรขับ STEPPING MOTOR นั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทำงานทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นการกล่าวทางด้านซอฟต์แวร์ เกือบทั้งหมดซึ่งยังต้องกำหนดรายละเอียดย่อยอีก คือ

- ความกว้างและยาวมากที่สุดของแผ่น PCB ที่สามารถเจาะได้มีขนาด 1 ฟุต * 1 ฟุต

- ความละเอียดในการเจาะ มีขนาด 0.05 นิ้ว และแผ่น PCB มีขนาดกว้าง-ยาว มากสุด 1ฟุต * 1ฟุต ดังนั้นจำนวนสแตปในแต่ละแกนจะมีจำนวนเท่ากับ

$$\begin{aligned} \text{จำนวนสแตปในแต่ละแกน} &= 12(\text{นิ้ว}) / 0.05(\text{นิ้ว}) && \text{สแตป} \\ &= 240 && \text{สแตป} \end{aligned}$$

ดังนั้นค่าจำนวนสแตปในแต่ละแกนมีค่าน้อยกว่า 258 (2^8) จึงสามารถเก็บค่าได้ใน 1 บิต (BIT) สำหรับ 1 แกน

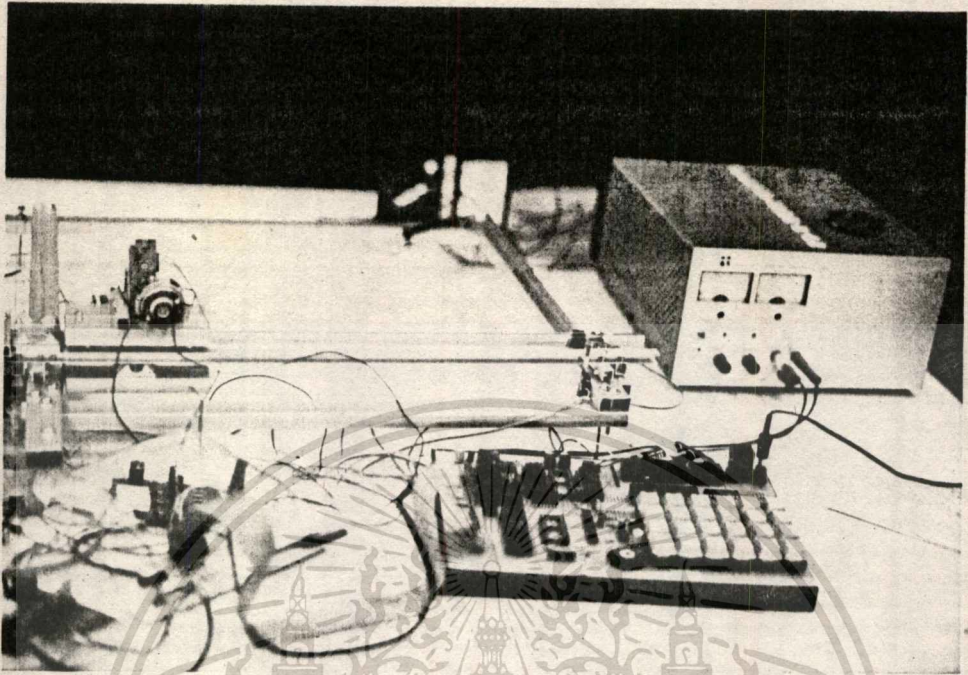
สำหรับโปรแกรมย่อยที่ใช้ในโปรแกรมหลักทั้ง 3 โปรแกรมคือ

- โปรแกรมหลัก (MAIN PROGRAM)
- โหมดโปรแกรม (MODE PROGRAM)
- โหมดเจาะ (MODE DRILLING)

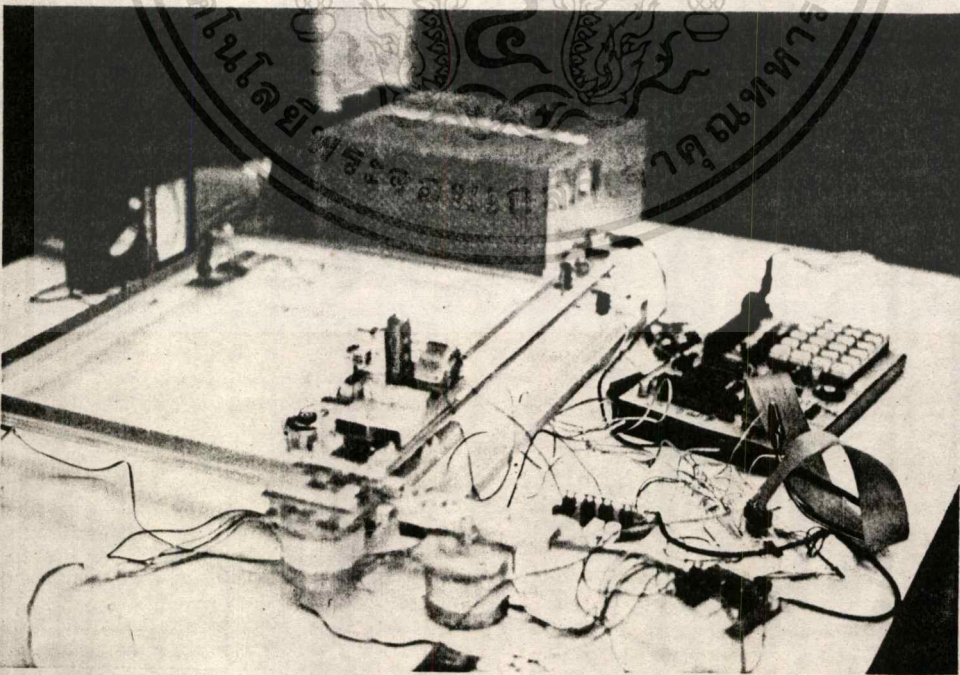
จะยังไม่ขออธิบายในที่นี้เนื่องจากเป็นโปรแกรมที่สามารถหาอ่านได้โดยง่าย

ส่วนทางกล(MECHANIC)

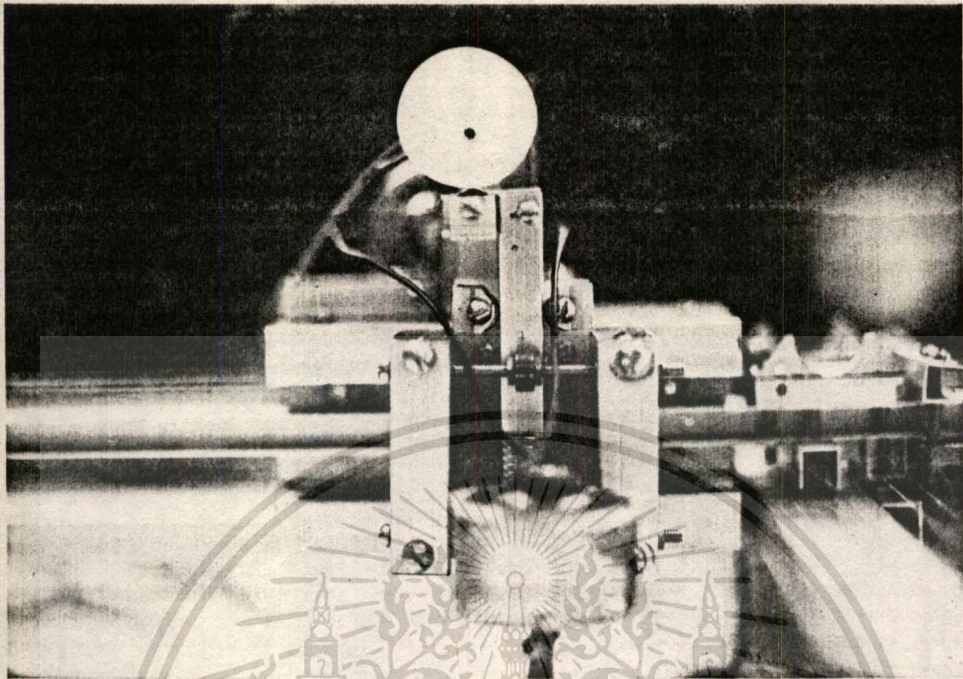
ในส่วนทางกลจะขออธิบายโดยใช้รูปภาพ

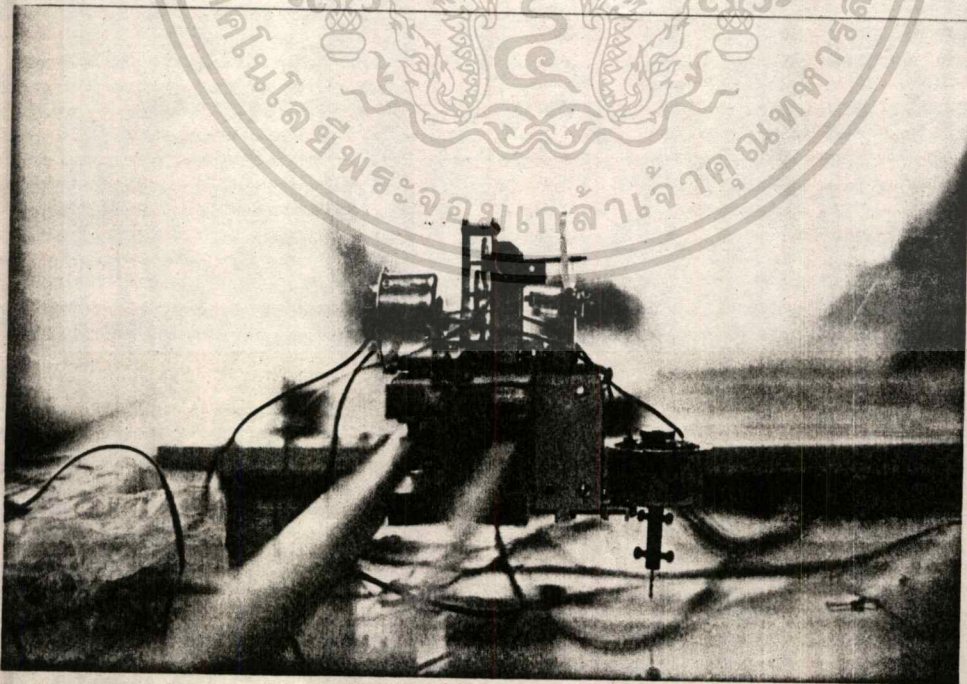
รูปที่ 3.11 แสดงรายละเอียดของเครื่องเจาะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ 3.12 แสดงรายละเอียดของเครื่องเจาะนั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3, 13 แสดงหัวเจาะด้านหน้า

เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสถาบันวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง การศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

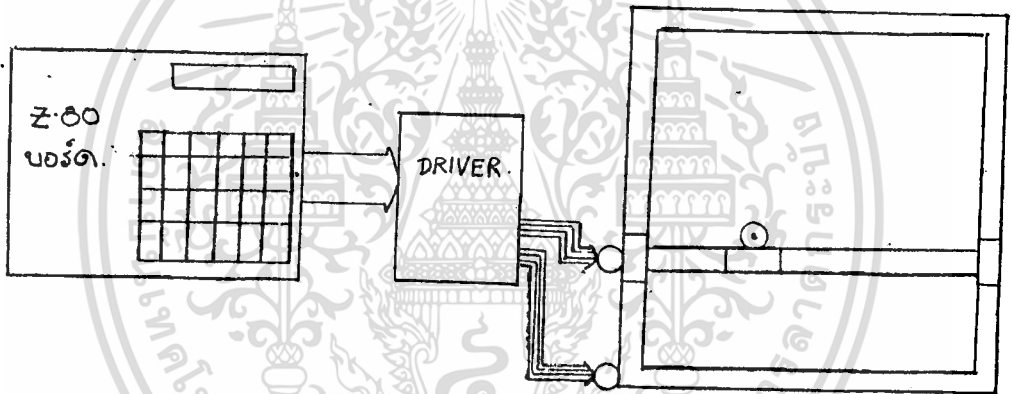
บทที่ 4

ผลการทำงานของเครื่อง

ในบทนี้จะเป็นการทดลองหาความสามารถของเครื่องเจาะเมื่อได้อุปกรณ์ต่าง ๆ ต่อเข้าด้วยกัน ซึ่งจะมีด้วยกัน 3 ส่วนคือ

- 1 ส่วนสร้างสัญญาณควบคุม
- 2 ส่วนวงจรขับ (DRIVE CIRCUIT)
- 3 ส่วนตัวเครื่อง (MECHANIC)

การต่อส่วนประกอบทั้ง 3 ส่วนเข้าด้วยกันจะแสดงได้ดังรูปที่ 4.1

รูปที่ 4.1 ลักษณะการต่อส่วนประกอบต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เครื่องเจาะสามารถทำงานได้

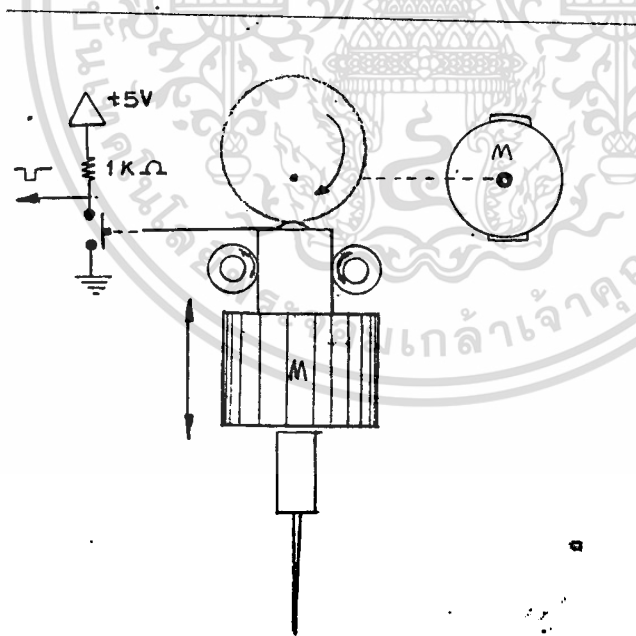
ความเร็วของการเลื่อนหัวเจาะ

ในการหาค่าความเร็วในการเลื่อนหัวเจาะทางแกน X และ Y เราจะป้อนความถี่จาก Z-80 บอร์ด เข้าไปควบคุมหัวเจาะจริง ๆ จากนั้นทำการลดค่าหน่วยเวลาในโปรแกรมจนได้ค่าที่ดีที่สุด คือ เป็นค่าความถี่ที่ทำให้หัวเจาะสามารถวิ่งได้เร็วที่สุดโดยที่ไม่ออสซิลเลต (OSSILATE) ซึ่งค่าความถี่ที่หาได้นี้วัดจากออสซิลโลสโคป (OSSILSCOPE) เรา

วัดความถี่ได้ 358 เฮิร์ต เครื่องเจาะจึงสามารถทำงานได้โดยไม่เกิดการออสซิลเลต แต่ความถี่ที่ป้อนให้สแตปมอเตอร์ทั้งสองคือ 333 เฮิร์ต เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับเครื่องเนื่องจากเครื่องทำงานแบบเปิดลูป

การหาความเร็วในการเจาะรู 1 รู

ในการหาความเร็วในการเจาะรู 1 รู เราจะหาโดยวิธีอ้อม คือเราจะวัดจากสวิตช์แต่ละที่ใช้ในการวัดการหมุน 1 รอบที่ติดอยู่กับหัวเจาะดังรูปที่ 4.2 ซึ่งถ้าเกิดสวิตช์แต่ละถูกกดจะมีสถานะ 0 ถ้าสวิตช์ไม่ถูกกดจะมีสถานะเป็น 1 ดังนั้นเมื่อเคลื่อนขึ้นลงได้ 1 รอบ เราจะได้สัญญาณออกมาเป็น 1 และ 0 เมื่อเราให้หัวเจาะหมุนขึ้นลงโดยเราป้อนไฟให้หมูลูกเบี้ยวตลอดเวลา จะได้สัญญาณออกมาเป็นพัลส์ ซึ่งมีคาบเวลาเท่ากับเวลาที่ลูกเบี้ยวหมุนครบ 1 รอบ และเวลาที่ลูกเบี้ยวหมุนครบ 1 รอบก็คือเวลาที่ใช้ในการเจาะรู 1 รูนั่นเอง

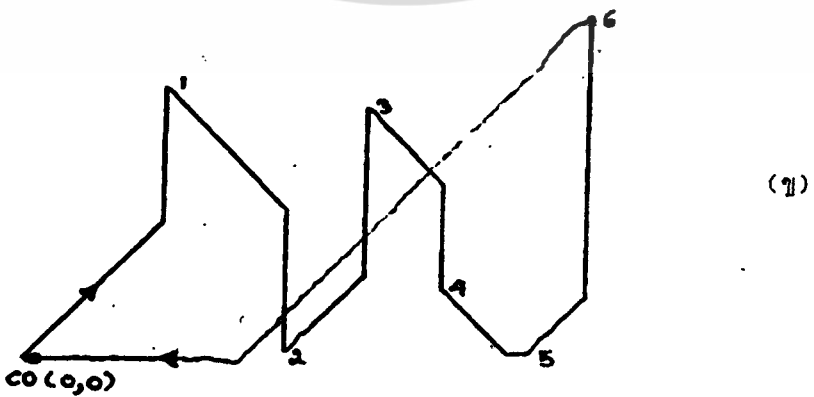
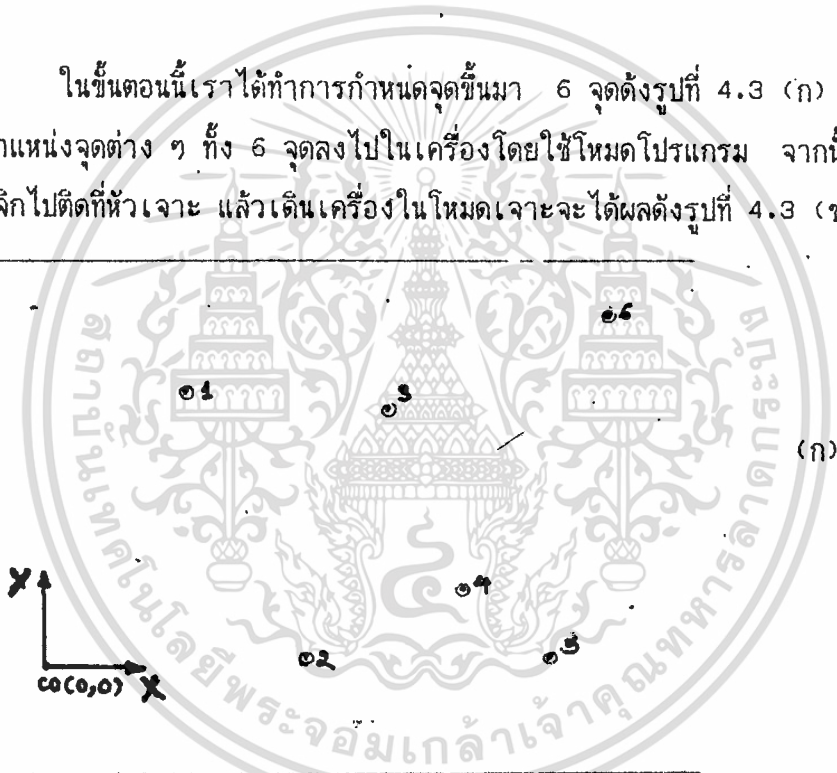

ลักษณะการเคลื่อนที่ของหัวเจาะ

ในโปรแกรมของเครื่องเจาะที่เขียนขึ้นมา นั้น การเคลื่อนที่ของหัวเจาะในการทำงานแบบอัตโนมัติ จะเคลื่อนที่ในแนว 45° เพื่อปรับแนวของหัวเจาะทางแกนใดแกนหนึ่งให้เท่ากับตำแหน่งที่ต้องการเจาะก่อนจากนั้นหัวเจาะจะเคลื่อนที่ในแกนเดียวจนถึงจุดที่ต้องการ เครื่องก็จะทำการเจาะที่ตำแหน่งนั้น

ค่าความผิดพลาดในการเจาะ

ในขั้นตอนนี้เราได้ทำการกำหนดจุดขึ้นมา 6 จุดดังรูปที่ 4.3 (ก) แล้วทำการป้อนตำแหน่งจุดต่าง ๆ ทั้ง 6 จุดลงไปในเครื่องโดยใช้โหมดโปรแกรม จากนั้นเรานำปากกาเมจิกไปติดที่หัวเจาะ แล้วเดินเครื่องในโหมดเจาะจะได้ผลดังรูปที่ 4.3 (ข)

รูปที่ 4.3 (ก)จุดที่กำหนด (ข) เส้นการเดินทางของหัวเจาะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเห็นว่าค่าความผิดพลาดของหัวเจาะมีค่าน้อยมากซึ่งเราสามารถยอมรับได้ โดยปกติจะไม่เกิน 1 สเตปของสเตปปีงมอเตอร์

$$\text{ค่าผิดพลาด} < (2 \pi r) * \theta_s / 360$$

เมื่อ r = รัศมีของแกนหมของมอเตอร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลและวิจารณ์

การควบคุมหัวเจาะโดยให้เคลื่อนที่ไปตามตำแหน่งที่ต้องการในการเจาะแผ่นวงจรแบบอัตโนมัตินั้น Z-80 จะทำการประมวลผลโดยการหาผลต่างของ ตำแหน่งที่ต้องการไป กับตำแหน่งของหัวเจาะจริง เมื่อได้ค่าแตกต่างแล้ว หัวเจาะจะเคลื่อนที่ไปยังตำแหน่งนั้น แบบ จุดถึงจุด โดยใช้สแตปมอเตอร์เป็นตัวขับ ซึ่งจากผลการทดลองจะเห็นว่าการใช้ สแตปมอเตอร์ มีความเที่ยงตรงอยู่มาก ถึงแม้การควบคุมจะเป็นแบบเปิดลูปก็ตาม ค่าความ ผิดพลาดของตำแหน่งที่ต้องการนั้นน้อยมาก รวมทั้งค่าความผิดพลาดจะไม่เกิดการสะสมอีก ด้วย ดังนั้นการใช้สแตปมอเตอร์จึงเป็นการแก้ไข้ปัญหาของการใช้ดีซีมอเตอร์

ในการกดหัวเจาะเพื่อเจาะแผ่นวงจรนั้นเราใช้ดีซีมอเตอร์ติดกับลูกเบี้ยว ดังที่ได้ เหยียดแล้วมีข้อได้เปรียบการใช้ขดลวดโซลินอยด์ เพราะโซลินอยด์ได้รับไฟ หัวเจาะจะ ถูกกดโดยทันทีทันใดแบบสแตป ซึ่งเป็นเหตุให้ดอกสว่านหัก การใช้ลูกเบี้ยวกดหัวเจาะจึง เรียบกว่าการใช้โซลินอยด์ และแก้ปัญหาดอกสว่านหักได้ แต่ถ้าใช้สกรูเป็นตัวกดหัวเจาะ ก็จะใช้เวลาในการเจาะมาก การใช้ลูกเบี้ยวจึงเป็นการแก้ปัญหาคือดีที่สุด

ลักษณะของปัญหาที่พบโดยมากจะเป็นปัญหาทางด้านกลดังนี้

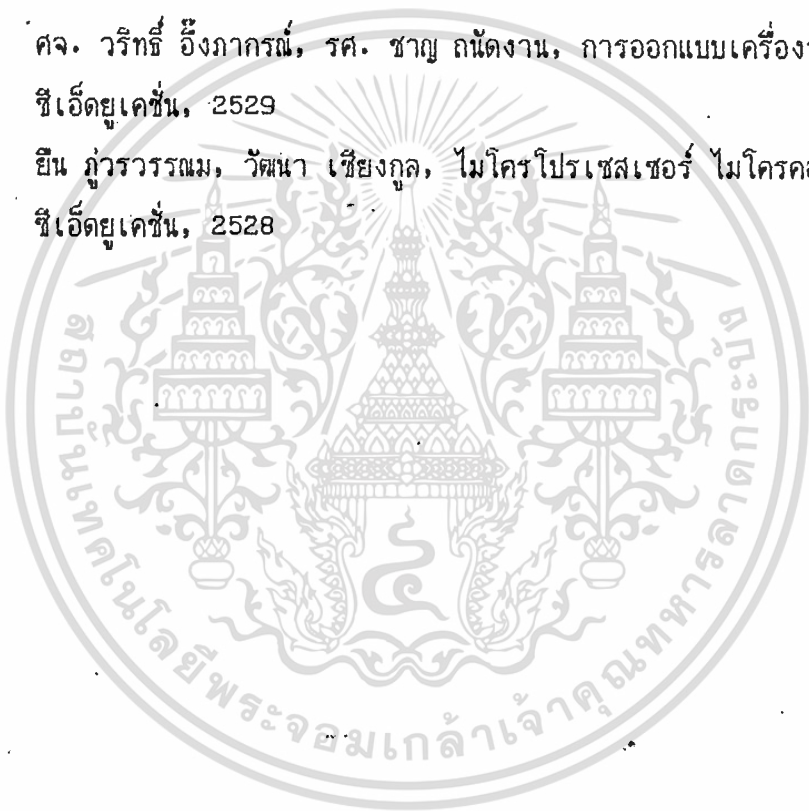
- การทำนากของเครื่องเจาะ
- การทำให้ข้อเลื่อนต่าง ๆ ไม่ให้ผิด และต้องไม่โยก เราได้แก้ปัญหานี้โดย การติดลูกปืนให้ดินแกนกลางในการเลื่อนไว้ทุกด้าน
- การยื่นศูนย์ของดอกสว่านซึ่งในขณะนี้ดอกสว่านยังคงเหวี่ยงอยู่ เนื่องจากตัว จับดอกสว่านใช้โอต 2 ตัวเป็นตัวจับดอกสว่าน
- หัวเจาะไม่มั่นคง
- ส่วนมากจะหาอุปกรณ์ที่ได้ออกแบบไว้ไม่ได้ จึงจำเป็นต้องแก้ไขแบบที่เขียน และหาวิธีที่จะทำให้แบบที่แก้ไข ไม่มีผลกระทบกับแบบเดิม และเครื่องยังสามารถทำงานได้ เหมือนเดิม

สั่งสแตปมอเตอร์ให้เคลื่อนที่ทั้งแกน x และ y มาใช้ร่วมกันเพื่อให้สแตปมอเตอร์เคลื่อนที่พร้อมกัน 2 แกนเร็วเท่ากับสแตปมอเตอร์เคลื่อนที่ในแกนเดียว ซึ่งเป็นความเร็วสูงสุดที่สแตปมอเตอร์สามารถเคลื่อนที่ได้โดยไม่ออสซิลเลต

หนังสืออ้างอิง

- [1] T.Kenjo ,Steppings Motors and Their Microprocessor Control
Oxford : Clarendon 1984
- [2] Carl T. Helmers , Robotics Age In The Beginning . Libraly
of Congress Cataloging in Publication Data 1983
- [3] Fu,Gonzalez,and Lee,Robotics .. Control , Sensing , Vision
, and Intelligence, McGraw-Hill,Inc,1987
- [4] ศจ. วรสิทธิ์ อึ้งภากรณ์, รศ. ช่างู ถนัดงาน, การออกแบบเครื่องจักรกล เล่ม1
ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2529
- [5] ยืน กุ้วรารวม, วัฒนา เชียงกุล, ไมโครโปรเซสเซอร์ ไมโครคอมพิวเตอร์
ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2528

กิติกรรมประกาศ

โครงการเครื่องเจาะ PCB นี้ไม่อาจสำเร็จล่วงไปได้ด้วยดี ถ้าขาดการให้คำปรึกษาและคำแนะนำของ อาจารย์ รศ.ดร. โยธิน เปรมปราณีรัชต์ รวมทั้งยังให้ความสนับสนุนทางด้านอุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการสร้างเครื่องเจาะนี้ นอกจากนี้ ยังต้องขอขอบคุณรุ่นพี่ และ เพื่อน ๆ ที่ให้ข้อคิดเห็น การสนับสนุน และกำลังใจจนโครงการนี้สำเร็จด้วยดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้